

รากลำเนิดพุทธะ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๖

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากุด อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ฟังธรรม ฟังธรรมนะ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ย รากลำเนิดของพุทธะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่ในป่าเนี่ย รากลำเนิดเลย รากลำเนิดของพุทธะ พุทธะคือใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก่อน ถ้ารากลำเนิดอันนี้เกิดมาเกิดมาเป็นธรรม เกิดมาแล้วธรรมถึงได้เกิดขึ้น แต่ก่อนนั้นธรรมมีอยู่โดยธรรมชาติ แต่ไม่มีใครเข้าไปถึงรากลำเนิดเลย เข้าถึงได้แต่ผิวเผินของธรรม เห็นไหม คนถ้ามีความสุขทำคุณประโยชน์ทางโลก มันก็เป็นธรรม สัจจะความจริงเป็นอย่างนั้นอยู่แล้ว

ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว แต่ทำดีของโลกเขาก็เป็นดีของโลกเขา ทำความชั่วเห็นไหม ความชั่วเนี่ยปกปิดไว้ เนี่ย หน้าฉากปกปิดไว้ได้ เราทำความชั่วในหัวใจของเรา เราคิดชั่ว เราคิดในหัวใจของเรา แต่หน้าฉากเราก็ปกปิดไว้ได้ ปกปิดตามแต่สังคมจะยอมรับกัน สังคมเขายอมรับคนสภาวะแบบนั้นไง เพราะไม่มีใครเข้าใจถึงสัจจะความจริงอันนี้ แต่ถ้าเป็นธรรมนะ ใจอยู่ในที่แจ้งก็ร้อน อยู่ในที่ลับก็ร้อน หัวใจของสัตว์โลกถ้ามีกิเลสอยู่ในหัวใจมันจะเร่าร้อนตลอดไป เนี่ยความเร่าร้อนอันนั้นเห็นไหม จะมั่งมีศรีสุขขนาดไหน ความทุกข์ในหัวใจมันก็เผาใจดวงนั้น ถึงว่าเกิดมาในสภาวะของโลก

ถ้าไม่มีธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม เราเกิดมาในชาวพุทธท่ามกลางแห่งประเทศที่นับถือพระพุทธศาสนา เราก็ว่า ความเป็นสภาวะธรรมอย่างนี้เราเข้าใจ เราไม่เคยมองถึงสังคมอื่นใด สังคมต่างๆ ที่เขานับถือลัทธิศาสนาต่างๆ ไปเนี่ย เขาจะมีความทุกข์ของเขา เขาจะมีความเร่าร้อนของเขา เขาจะมีการอ่อนวอนของเขาเห็นไหม อ่อนวอนให้พระเจ้าเห็นใจเขา ตามแต่ความอ่อนวอนของเขา แต่ในเมื่อเราเป็นชาวพุทธไง สังคมจะมีความสงบร่มเย็นมาก เพราะความสงบของชาวพุทธนี้ พุดถึงรากเหง้าของกิเลส ถ้ารากเหง้าของกิเลสผู้มีธรรม ผู้มีธรรมต้องมีความร่มเย็นของใจ มีอำนาจวาสนา มีบารมีแผ่ความร่มเย็นเป็นสุขกับศาสนานั้น ฝนฟ้าตกต้องตามฤดูกาล ถ้าผู้มีธรรมปกครองบ้านเมืองโดยทศพิธราชธรรม แต่ถ้าเรามีกิเลสในหัวใจ เนี่ย มันจะมีความ

เราร้อนจากใจของผู้ที่ปกครองนั้น ใจของผู้ที่ปกครองนั้นระวางไปทั้งหมดคนะ สิ่งต่างๆ จะมาระวางถึงตัวเอง ตัวเองจะมีความทุกข์ในหัวใจ แล้วบัญญัติสิ่งใดออกมา เป็นกฎหมายเป็นอะไรต่างๆ มา ก็เพื่อเราเห็นใหม่

แต่ถ้าผู้มีธรรม เพื่อลูกเพื่อหลานก่อน เพื่อสิ่งต่างๆ ให้เขามีความร่มเย็นเป็นสุข ก่อน เห็นใหม่ ผู้ที่มีธรรม เราเกิดในท่ามกลางพุทธศาสนาเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนี่ย รากกำเนิดของพุทธะ เพราะใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดมาเห็นใหม่ ตั้งแต่เป็นเจ้าชายสิทธัตถะ มีกิเลสในหัวใจแล้วพยายามแสวงหาสิ่งนี้ ถ้าแสวงหาสิ่งนี้ ถ้าเป็นกิเลสในหัวใจ ก็ยัง เกิดตายๆ ตามอำนาจของกรรมอันนั้น สิบชาติสุดท้ายเห็นใหม่ จากมนุษย์เกิดเป็นมนุษย์ จากมนุษย์เกิดมนุษย์ เห็นใหม่ เพราะสิ่งนี้มันยังเกิดอยู่ สิ่งที่เกิดอยู่ในการเป็นมนุษย์เนี่ย เกิดมาเพื่อสร้างอำนาจวาสนา เพราะตั้งใจจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธภูมิ สิบชาติเกิดจากมนุษย์เป็นมนุษย์ ในเมื่อยังพาดังนั้น รากเหง้าอันนี้ยังมีอยู่ ยังมีกิเลสอยู่ในหัวใจ รากเหง้าอย่างนี้ต้องพาใจนี้เกิดแน่นอน

รากกำเนิดของพุทธะจากใจดวงนี้เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้วออกประพาศปฏิบัติอยู่ ๖ ปี สิ่งที้ออกประพาศปฏิบัติเพราะค้นคว้าอันนี้ใจ จะเข้าไปถึงรากใจ รากเหง้าของพุทธะอยู่ที่ใจนี้ อาสวักขยญาณเกิดขึ้นอันนี้ แต่เกิดขึ้นก็อยู่ท่ามกลางป่าเขา ลำเนาไพรเห็นใหม่ เกิดขึ้นจากต้นโพธิ์ โคนต้นโพธิ์นั้น เวลาเกิดขึ้น เกิดจากในป่า ธรรมนี้เกิดจากในป่านะ เกิดจากในที่สงัด เกิดจากที่ว่าง มันเป็นที่วิเวก สิ่งที่เป็นที่วิเวก เพราะว่าการความสงบของใจ ต้องให้ใจดวงนั้น เข้าถึงรากเหง้าของมัน ถ้าเข้าถึงรากเหง้าของมัน มันจะเป็นการประพาศปฏิบัติ

พอประพาศปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย มันจะชำระกิเลส มันเป็นสัจจะความจริง ถ้าเป็นสัจจะความจริงอันนี้ มันจะเข้าไปทำลายกิเลสในหัวใจของผู้ที่ประพาศปฏิบัติตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นในป่า แล้วเผยแผ่ศาสนาออกมา เห็นใหม่ เริ่มจากปัญจวัคคีย์ก็เทศน์ในป่า เพราะสังคมเป็นส่วนน้อย สังคมเป็นส่วนน้อย ศาสนานี้กับเจริญรุ่งเรืองนะ เพราะพระสมัยพุทธกาลถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า วินัยเมื่อก่อนมีน้อยทำไมพระอรหันต์มีมากมาย แลวินัยมีมากขึ้น ทำไมพระอรหันต์มีน้อยลง นี่ในสมัยพุทธกาลก็มีพระถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างนี้เหมือนกัน แล้วดูสิ ดูพระจุณทะ เห็นเดียรถีย์ต่างๆ เวลาศาสดาเขาตายไปเนี่ย เห็นความเป็นไปของการเบียดเบียนกัน การทำลายกันในศาสนาต่างๆ ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าใจ ว่า ลัทธิศาสนาต่างๆ ศาสดาเขาตายไปมีปัญหามาก แล้วเราจะป้องกันอย่างไร ในศาสนาพุทธของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก ต้องมีธรรมวินัย มีธรรมและวินัยเห็นใหม่ ถ้า ธรรมคือธรรมของผู้ที่มีธรรมในหัวใจ วินัยจะดีวินัยตรงตามความเป็นจริง พระพุทธเจ้า ขอให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติวินัยไว้ องค์สมเด็จพระพุทธเจ้าบอกว่า จะ บัญญัติต่อเมื่อมีเหตุ ถ้าไม่มีเหตุจะไม่บัญญัติสิ่งใดไว้ค้ำหน้าก่อน จะมีเหตุแล้วบัญญัติ สิ่งนั้นไป แล้วพระเราก็บวชขึ้นมา เผยแผ่ศาสนากันมา มีความซับซ้อนมีความเห็นของตัว เข้ามาในศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่า ถ้าต้นบัญญัติไม่เป็นอาบัติ แต่ถ้า ต้นบัญญัตินั้นแล้ว ก็บัญญัติเป็นกฎหมายมา คือแบบเป็นวินัยมา เป็นวินัยมาตลอด สิ่งที่เป็นวินัยเห็นใหม่ แล้วเราก็ศึกษาธรรม ศึกษาวินัย เราศึกษานะ เพราะองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้ พระปัจเจกพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมเหมือนกัน แต่สอนได้ด้วย วงของภาษาใกล้ตัวนั้น แต่ไม่สามารถบัญญัติเป็นธรรมมาได้

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ถึงได้บัญญัติเป็นศาสนา มา เราถึงมีสมมุติบัญญัติไว้ สมมุตินี้เป็นเรื่องของโลก โลกนี้เป็นสมมุติมาตลอด จะเป็นเผ่าพันธุ์ใด จะเป็นภาษาใดก็ เป็นสิ่งที่สมมุติขึ้นมา สมมุติขึ้นมาเพื่อจะสื่อความหมายกัน แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ เจ้าบัญญัติไว้เป็นบาลีเป็นสากล สิ่งที่เป็นสากลเราจะยึดสิ่งนี้ เราใคร่ครวญสิ่งนี้มา เรา ศึกษาสิ่งนี้มา ศึกษาเห็นใหม่ เราก็เอากิเลสของเราศึกษา เราศึกษาแล้วเราก็ใคร่ครวญ มา มั่นใจความต่างๆ กันมา เวลาประพฤติปฏิบัติเห็นใหม่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บอกเลย รากกำเนิดของพุทธะ ถ้ารากกำเนิดของพุทธะเนี่ย เราจะประพฤติปฏิบัติเราต้อง เริ่มทำความสงบของใจเข้ามา แต่ถ้าเป็นความเห็นผิด เห็นใหม่เราก็เข้าใจว่าเราศึกษา ศาสนา เราประพฤติปฏิบัติศาสนา แล้วเราก็ทำไป โดยสามัญสำนึก ถ้าเป็นสามัญสำนึก เราจะคิดของเรา แล้วเราก็ทำของเราขึ้นไป ดูเราคัดแปลงต้นไม้สิ ต้นไม้เห็นใหม่ เรา ต้องการต้นไม้

เดี๋ยวนี้วิทยาศาสตร์มันเจริญ เราสามารถทาบกิ่งได้ เราสามารถทำของเราอย่าง ไรก็ได้ให้มันเป็นต้นไม้ที่เราพอใจใจ เราเอาต้นไม้พื้นเมืองมา แล้วเราจะเอาไม้ผลอย่างไร มาทาบกิ่งแล้วมันก็ออกประสาอย่างนั้นเห็นใหม่ มันก็เหมือนกับความเห็นของเราใจ เรา ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า รากเหง้า รากเหง้ารากกำเนิดของพุทธะมา สภาวะแบบนั้น แต่เราก็เอากิ่ง เอาความเห็นของเราไปทาบ ให้เป็นความพอใจของเรา ให้

มันเกิดตามเราปรารถนา สิ่งที่เราปรารถนา เราไม่สามารถเข้าถึงรากเหง้าของโคนได้ เราไม่สามารถเข้าถึงรากแก้วของต้นไม้ได้ ถ้าเราไม่เข้าถึงรากแก้วของต้นไม้ เราจะไม่แก้ไขสิ่งที่เป็บกิเลสในหัวใจเราไม่ได้ แต่ต้นไม้เป็นสมมุติ เห็นไหม เป็นสิ่งที่เป็นวินยาศาสตร์เราจะดัดแปลงมันได้ ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเราจะเกิดสภาวะแบบนั้น

ต้นไม้ เห็นไหม เขาเล่นไม้ดัดกัน มันจะดัดอย่างไรก็ได้ ทำให้เป็นสภาวะแบบนั้นก็ได้ เราจะดัดต้นไม้ให้สวยงามขนาดไหน มันก็เป็นการดัด การดัดต้นไม้ แต่เราไม่สามารถทำให้ต้นไม้เปลี่ยนแปลงสภาวะความเป็นจริงของเขาได้ คือไม่สามารถทำให้กิเลสออกไปจากใจได้ สิ่งที่เราทำให้กิเลสไม่ออกไปจากใจได้ มันก็สวยงาม ไม้ประดับสวยงามมาก สิ่งนี้สวยงามมาก การประพฤติปฏิบัติก็ยังต้องให้มันสวยงามอย่างนั้น แต่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติอยู่ในป่านะ เวลาเราเข้าป่าเข้าเขาเนี่ย เราธุดงค์ไป เราจะปรารถนาของเราไม่ได้เลย ว่าเราต้องการสิ่งใดมันเป็นเหตุการณ์เฉพาะหน้าเห็นไหม ถ้าเราเหตุการณ์เฉพาะหน้า เราถือธุดงค์วัตร เราออกบิณฑบาตเป็นวัตร เราทำสิ่งต่างๆ สิ่งนั้นจะเกิดขึ้นโดยสัจจะความจริงของเขา

หลวงปู่ชอบออกธุดงค์ไปประเทศพม่า แล้วเวลากลับมาเห็นไหม กลับจากประเทศพม่าเข้ามาในประเทศไทย เข้ามาในป่า เดินผ่านจากพม่าเข้ามาในประเทศไทย ๓ วันไม่ได้กินข้าวนะ เดินไปข้างหน้าถ้าเจอบ้านคนก็ได้กินข้าว ถ้าไม่เจอบ้านคนก็ไม่ได้กินข้าว ถ้าไม่กิน มันจะเกิดเป็นสิ่งที่ความสวยงามเป็นความปรารถนาของเราไหม มันจะไม่เกิดตามความปรารถนาของเรา เราไปดักกิเลสของเรา แต่ผู้ที่มีบุญเห็นไหม คิดว่าวันนี้วันที่ ๓ แล้ว ไม่ได้กินข้าวเลย เวลาภาวนาอยู่เนี่ย เวลาเกิดนิมิต เกิดความเห็น เห็นไหม จะติดต่อกับพวกที่ท้าวทวด พวกสิ่งต่างๆ ได้ เวลาอย่างนั้นพึ่งพาอาศัยกัน แต่ขณะนี้ ปัจจุบันนี้จะตายอยู่แล้ว เพราะไม่มีข้าวกิน ทำไมไม่มีใครมาช่วยเหลือเลย เห็นไหม รำพึงขึ้นมาในหัวใจ แล้วเดินผ่านไป มีบุรุษคนหนึ่งมารอใส่บาตรอยู่เนี่ย เห็นไหม ได้รับบาตรจากบุรุษนั้น เวลาฉันข้าว ข้าวฉันมีความอิมแปลกประหลาดมาก แล้วมีความอิมมีความพอใจมากเห็นไหม

ผู้ที่ปฏิบัติอยู่ในป่า จะมีความประสบสิ่งต่างๆ ที่มันเป็นสิ่งลึกลับมหัศจรรย์ เพราะอะไร เพราะสิ่งนั้นเป็นสัจจะความจริง เห็นไหม ในเมื่อหัวใจของเรามีกิเลสอยู่ หัวใจของเรานั้นเหมือนเมล็ดพันธุ์พืช มันก็ต้องเกิดตายตามวัฏฏะตามสิ่งต่างๆ ไป ตามอำนาจวาสนาของใจนั้น แล้วถ้าเกิดคุณงามความดีเห็นไหม เขาเกิดเป็นเทวดาก็ได้ไหม

เกิดเป็นเทวดาก็ได้ ทำบาปอกุศลเกิดในนรกก็ได้ สิ่งที่เกิดในนรกสวรรค์ สิ่งนี้มีอยู่จริง แต่เวลาศึกษาธรรมขึ้นมาเราก็ปฏิเสธว่า นรกสวรรค์ไม่มี สิ่งที่เป็นสภาวะแบบนั้น เป็นที่ว่ามันติดนิमितกัน ความเห็นก่อนต่างๆ ติดไป ความเห็นของการปฏิบัติแบบไม่ตัดใจ ไม่ตัดต้องสวยงาม ต้องเป็นเฉพาะไม้ที่เขาตัดกัน เขาแข่งขันกัน สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ตลาดเขาต้องการ สิ่งนี้จะประโยชน์กับเขา

สิ่งที่เป็นมรรค สิ่งที่แปลกประหลาดมหัศจรรย์กว่านี้ เขาจับของเขาไม่ได้ ใจเวลาประพฤติปฏิบัติ โดยความคิดความเห็น โดยความเห็นจากของกิเลสเห็นใหม่ มันจะคัดแปลงเป็นสภาวะแบบนั้น ธรรมปฏิรูปสภาวะอย่างนั้น ความเห็นของใจเป็นสภาวะแบบนั้น แต่การประพฤติปฏิบัติตามหลักความจริงเห็นใหม่ รากกำเนิดของพุทธะมันอยู่ที่ไหนละ มันอยู่ที่ความรู้สึก เวลามันฟุ้งซ่าน เวลาเราคิดของเรา เราฟุ้งซ่านมีความโกรธ ความหลง เข้ามาในหัวใจ เห็นใหม่ รากะต้นหาเกิดขึ้นมาจากใจ มันเกิดขึ้นมาจากใจเนี่ย มันทำให้ใจนี้เราร้อนมาก แล้วคิดไปตามอำนาจของกิเลสที่มันพาคิดไปนะ แต่เราก็เอาความนุ่มนวล เอาความเห็นจากภายนอกเป็นจิริตเป็นนิตย เป็นประเพณีมาบังคับไว้ใจ เราตั้งใจของเราไว้สภาวะแบบนี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้หรือ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนอย่างนี้ คนก็คิดได้คนก็ทำได้ ดูวัฒนธรรมต่างๆ ที่เขาไม่ได้ นับถือศาสนาพุทธของเขาก็เป็นของเขาได้เห็นใหม่ เนี่ย

ถ้าความต่างของวัฒนธรรม เราไม่ใช่ว่าความต่างของวัฒนธรรมจะเป็นความผิดหรือ เพราะอะไร เพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ในวัฏฏะอยู่แล้ว เห็นใหม่ เกิดในประเทศอันสมควร เป็นมงคล ๓๘ ประการนะ คบบัณฑิตใจ คบบัณฑิตไม่คบพาล คบในหัวใจ บัณฑิตจากภายนอกบัณฑิตภายในเห็นใหม่ บัณฑิตภายนอกเป็นเรื่องของภายนอก เป็นเรื่องของหมู่คณะ เป็นเรื่องของสัปปายะ แต่บัณฑิตในหัวใจของเราเนี่ย เราคบธรรมหรือคบกิเลส ถ้าเราคบกิเลสเห็นใหม่ เราจะคิดของเราเป็นอำนาจของกิเลสฟุ้งซ่านออกไป ถ้าเราคบธรรมเนี่ย คบธรรมเพราะเราศึกษาธรรม เพราะธรรมมีอยู่แล้ว

เราเกิดมา เกิดมาท่ามกลางพระพุทธศาสนา เห็นใหม่ เกิดในประเทศอันสมควร ถ้าเป็นสภาวะธรรมเกิดของเขา เกิดในวัฒนธรรมต่างๆ มันก็เรื่องของสภาวะธรรมอันนั้น มันเป็นผลของวัฏฏะ เราจะไปติเตียนสิ่งที่ความเป็นไปอย่างนั้น อันนี้มันเป็นอดีตอนาคต เราไปติเตียนอย่างไร ปัจจุบันนี้เขาเกิดมาในอำนาจกรรมของเขา เพียงแต่เราเกิด

ในประเทศอันสมควร เราถึงเห็นสภาวะของเราในความเป็นจริงอันนี้ ถ้าในความเป็นจริงอันนี้เห็นใหม่ เราถึงย้อนกลับเพราะเราเป็นชาวพุทธไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้เป็นขั้นตอนนะ เริ่มต้นจากผู้ที่ศรัทธามีความเชื่อใจ จะเผยแผ่ศาสนา มา มีศรัทธาความเชื่อใหม่ ถ้าไม่มีศรัทธาความเชื่อ

ในสมัยพุทธกาลเห็นใหม่ มีพราหมณ์คนหนึ่งเขาไหว้ทิศอยู่ เข้าขึ้นมาเขาต้องไหว้ทิศตลอดไป องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ย ยังพลิกกลับมาเลยนะ ถ้าไหว้ทิศแบบพุทธะ ไหว้ทิศขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ เนี่ย ครูบาอาจารย์อยู่เบื้องบน ให้เคารพพ่อแม่อยู่เบื้องหน้าเห็นใหม่ หมูคณะเพื่อนฝูงอยู่ด้านซ้ายด้านขวา แล้วเบื้องต่ำนี้เป็นผู้ที่ว่าเป็นทาส กรรมกรเครื่องใช้เรา เราเคารพทิศอย่างนี้ บริหารทิศอย่างนี้ เขาก็มีความเข้าใจ เขาฟังมากนะ เนี่ย หงายภาชนะขึ้นมาไง หงายให้เขาเชื่อเรื่องสัจจะความจริง สิ่งที่เป็นความจริงมันจะมีเหตุมีผล สิ่ง que เชื่อตามๆ กันมา เคารพทิศก็ไหว้ไง ไหว้สิ่งต่างๆ ไหว้ทิศไปเพื่อให้เขาเมตตาเรา ให้เขาเมตตาเรา แล้วเราไม่เมตตาตัวเราเองหรือ คบบัณฑิตหรือคบพาลในหัวใจ ถ้าคบบัณฑิตในหัวใจ มันจะคิดถึงสัจจะความจริงสิ สัจจะความจริง เวลาทุกข์ทุกข์ที่ไหน เวลาทุกข์ ทุกข์ที่นี้นะ

พุทธศาสนาสอนเข้ามาที่หัวใจ หัวใจของเรามันจะเร่าร้อน มันจะมีความสุขในหัวใจของเราขึ้นมาเนี่ย แล้วแต่มีสติไหม ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะ เราจะควบคุมตัวของเราเองได้ ถ้าเราไม่มีสติเห็นใหม่ เวลากิเลสมันเร่าร้อนขึ้นมา เวลาค้นหาความทะยานอยาก มันต้องการของมันขึ้นมา มันจะต้องการแล้วมันจะมีเหตุผลของมันขึ้นมา สิ่งนั้นเป็นความดีงามทั้งหมด เวลากิเลสมันหลอกเรานะ มันจะบอกสิ่งที่จะกระทำอยู่นี้เป็นคุณประโยชน์ของเรา เราเกิดมาในโลกนี้แล้ว เราเป็นเจ้าของชีวิตนี้แล้ว เราต้องใช้ชีวิตของเราตามอำนาจของความต้องการของเรา ถ้าอำนาจต้องการของเราเห็นใหม่ สิ่งนี้เป็นเรื่องของกิเลสทั้งหมดเลย เราต้องคัดแปลงตน เห็นใหม่ ถ้าเราจะคัดแปลงกิเลสเราต้องขัด ขัดใจของเราเอง ขัดใจของเราคือขัดใจกิเลส เพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา ถ้าเราขัดใจเราได้ เห็นใหม่ เราฝืนใจของเราได้ มันจะไม่ไปตามอำนาจของกิเลส คือความคิดอันนั้นมันจะพุ่งออกไปขนาดไหน มันจะพุ่งไปโดยค้นหาความทะยานอยาก เพราะเราไม่เคยฝึกฝนนะ

ชาวพุทธของเราถ้าไม่ได้ประพฤติปฏิบัติ เราจะไม่เห็นคุณค่าของธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเกิดมาในประเทศอันสมควร เราเป็นชาวพุทธแล้วเราก็เป็น

ชาวพุทธกันแต่ความรู้สึกของเราละ ว่าเราเป็นชาวพุทธ แต่เราไม่รู้เลยว่าชาวพุทธ พุทธศาสนามีคุณประโยชน์ขนาดไหน แม้แต่เทวดา อินทร์ พรหม เห็นไหม เขายังต้องมาฟังธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย แล้วเราเป็นมนุษย์ เราเกิดเป็นชาวพุทธที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เราก็คือภิกษุ เราบวชมาเห็นไหม เป็นสมมุติสงฆ์ เพราะเราบวชมาสมมุติ โดยสมมุติ โดยบัญญัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ยบัญญัติมา จตุกกรรม ยุตติขึ้นมาเป็นสงฆ์ สงฆ์ยกเข้าหมู่แล้วนี่ สิ่งนี้เป็นเหมือนกับไม้ค้ำ เพราะอะไร เพราะเราตายจากเพศของฆราวาส แล้วเราบวชมาเป็นพระเนี่ย จากเป็นศากยะบุตรพุทธชินนรต แต่พุทธชินนรตด้วยสมมุติก่อนใจ

ถ้าเราประพฤติปฏิบัติเห็นไหม เนี่ย เราจะดัดแปลงตน สัตว์ให้ศีลคือธุดงค์วัตรเพื่อขัดเกลาจิต ขัดเกลาจิตเพื่อให้มันเข้ามา ถึงรากของมันให้ได้ ถ้าเราเข้ามาถึงรากของเราไม่ได้ ธรรมวินัยนี่เป็นสิ่งที่ประเสริฐมาก ให้เราก้าวเดินเป็นปฏิปทาเครื่องดำเนิน สิ่งที่เป็นเครื่องดำเนิน ให้เราเหมือนไม้ค้ำใจ อยู่ในกรอบ อยู่ในศีลธรรม อยู่ในคุณงามความดี อยู่ในผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่เราจะก้าวเดินเข้ามาถึงหัวใจของเรา ถ้าสิ่งนี้เป็นสิ่งที่ประเสริฐก้าวเดินเข้ามาถึงหัวใจของเรา เนี่ย การปฏิบัติถึงจะมีคุณค่าไหม ถ้าการปฏิบัติมีคุณค่าเห็นไหม

พระอานนท์ถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า เมื่อไหร่รรคผลนิพพานมันจะหมดไป เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก อานนท์ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม แล้วนี่ ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนี่ย เป็นปฏิปทาเครื่องดำเนินเป็นหนทางก้าวเดินของเรา เราจะสงวนรักษาสิ่งที่เราจะก้าวเดินไหม ถ้าเป็นธรรมของเรา เราจะก้าวเดินตามนั้น จะเคารพธรรมวินัยมาก สิ่งใดที่เป็นผิดเล็กน้อย เราก็คงจะไม่ก้าวล่วงไป เพราะถ้าเราก้าวล่วงสิ่งนี้ เหมือนกับคนที่ไปขโมยอยู่แล้วนี่ กินแต่ของแสลง โลกนี้มันต้องแบบ มันต้องเจริญไป เห็นไหม ถ้าเรากินของแสลง โรคมันต้องแรงขึ้นไปตามอำนาจตามความเป็นไปของสิ่งที่มันจะได้ประโยชน์นั้น เราทำไร เราก้าวล่วงธรรมวินัยก็เป็นแบบนั้น ถ้าเป็นแบบนั้นเห็นไหม จะประพฤติปฏิบัติอย่างไร ในเมื่อกิเลสมันพุงขึ้นใจ

ในเมื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ เป็นสิ่งที่วินัยนะ ถ้าเราทำเนี่ยเป็นอาบัติ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่บัญญัติไว้ สิ่งนั้นไม่มี สิ่งนั้นมันไม่เป็นอาบัติ เห็นไหม แม้แต่ทางโลกเขา เขาก็ศีล ๕ เขาก็ศีล ๘ เนี่ย ศีล ๕ ศีล ๘ เขาไม่มีศีล ๒๒๓ เขาประพฤติปฏิบัติ เขาไม่เป็นอาบัติของเขา เขาเลยทำของเขาได้ แต่ถ้าเราเป็น

อาบัติเห็นไหม สิ่งนี้เป็นอาบัตินี้เป็นความชั่ว คำว่าอาบัติคือความชั่ว ความผิดพลาด เราต้องปลงอาบัติเห็นไหม ปลงอาบัติเพื่อจะเริ่มต้นใหม่ไง สิ่งที่เป็นอาบัตินี้ กรรมมีอยู่แล้ว วางไว้เพื่อจะให้เกิด นิวรรณธรรม สิ่งที่เกิดนิวรรณ ใจ นิวรรณเพราะเราทำของเราเอง ว่าสิ่งนี้เป็นความผิดแล้วเราก็ตะสมไว้ แล้วเราก็ตะมานั่งว่าเราจะให้ทำความสงบของใจ

ความลับไม่มีในโลก ไม่มีในโลกเพราะใจดวงนี้มันรู้ก่อน เรารู้ว่าเราทำสิ่งที่ว่าผิดพลาดขึ้นมา พอผิดพลาดขึ้นมาเนีย กิเลสมันจะหลอกอย่างนี้ไง เราทำแล้วนี่ สิ่งนี้ไม่มีผล แต่เวลานั่งสมาธิขึ้นมาเนีย เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนีย กิเลสมันบอกว่าสิ่งนี้ไม่เป็นผลนะ แต่เวลาเราปฏิบัติ นิวรรณธรรม กิเลสมันก็ไปจับสิ่งที่ว่าไม่เป็นผลขึ้นมาหลอกเรานะ เนีย เราเพิ่งทำอาบัติมาเดี๋ยวนี แล้วเราจะมานั่งปฏิบัติอยู่อย่างนี้เป็นได้อย่างไร มันจะทำให้ล้มลุกคลุกคลานไง แต่ถ้าเราตัดสินใจแต่เริ่มต้นเห็นไหม เราก้าวล่วงกรรมวินัย เราก็ตะปลงอาบัติซะ สิ่งนี้เราปลงอาบัติ กิเลสมันจะเอาสิ่งนี้มาหลอกเราไม่ได้ไง เพราะเราตัดแล้ว

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางธรรมไว้ไง สิ่งที่เกิดผิดพลาดเพราะเราเป็นผู้ที่มีกิเลสอยู่ สิ่งที่มีกิเลสอยู่ กิเลสคือว่าอวิชชา สิ่งที่ว่าอวิชชานะ เหมือนจะรู้นะ เราอ่านธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อ่านธรรมของครูบาอาจารย์ ฟังเทศน์ก็เหมือนกัน เหมือนจะรู้แต่ไม่รู้เห็นไหม อวิชชามันมีอยู่ในหัวใจของเรา เหมือนจะรู้ตลอดไป สิ่งนี้เหมือนรู้ ๆ แต่ไม่รู้ ไม่รู้เพราะเนีย มันบังกันอย่างนี้ไง กิเลสมันถึงละเอียดอ่อนมาก มันละเอียดอ่อนแล้วมันลึกลับซับซ้อนอยู่ในใจของเราเนะ แต่การประพฤติปฏิบัติในสังคมปัจจุบันนี้เห็นไหม เขาบอกว่าใช้สิ่งนี้พิจารณาสิ่งนี้ พอเข้าใจสิ่งนี้แล้วก็ ปล่อยวางมา ปล่อยวางมา เหมือนรู้ เหมือนเข้าใจธรรมนะแต่เวลาเขาแสดงธรรมออกมาจะไม่เป็นสิ่งนี้เลยจะไม่เข้าใจถึงรากกำเนิดของพุทธะ สิ่งทีรากกำเนิดของพุทธะเห็นไหม เราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราไม่สูกเอาเผากินใจ เราต้องกำหนดพุทโธๆ ขึ้นมาเห็นไหม ถ้าทำพุทโธไม่ได้ เราก็ตะใช้ปัญญาอบรมสมาธิของเราเข้ามาเห็นไหม

ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราใช้ปัญญาคิดสิ่งที่คิดเนีย เปลือกมัน เปลือกของใจ เปลือกของใจคืออาการของใจ ไม่ใช่ตัวใจ ตัวใจนี่คือตัวพลังงานเฉยๆ แต่ความคิดนี้เกิดจากพลังงานอันนั้น สิ่งที่เป็นพลังงานนั้น มันก็เหมือนไม้ค้ำใจ เราจะค้ำไม้แบบนี้ให้สวยงามอย่างไรก็ได้ ไม้ค้ำได้เพราะอะไร ไม้ค้ำเห็นไหม เวลาเราค้ำเริ่มต้นขึ้นมาเนีย

เราเอาสิ่งใดเริ่มต้นขึ้นไปแล้ว มันจะไปตามไม้เลื้อยนั้น ไม้เลื้อยจะคัดไปอย่างนั้น ตามแต่รูปภาพรูปอะไรก็ได้ เราจะให้เป็นสัตว์ชนิดใดก็ได้ เนีย ไม้คัด นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราคัดอารมณ์ของเราเห็นใหม่ เราพิจารณาของเราว่าเป็นการประพฤติกปฏิบัติ เราปฏิบัติธรรม สิ่งนี้เราปฏิบัติแล้วนี่ สิ่งทีปฏิบัติ ความคิดมันเป็นนามธรรม แม้แต่ไม้สิ่งที่มีชีวิตมันยังงอกงามขึ้นไปตามสิ่งที่เราคัดไว้ แล้วสิ่งนี้ทำไมมันจะเกิดขึ้นมาจากความคิดของเราไม่ได้ละ มันจะคิดสิ มันคิดขนาดไหน คิดถึงพอใจนะ ความสุขเอาเผากินของเรา คิดจนพอใจของเราแล้วมันก็ปล่อยวาง แล้วว่าสภาวะนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นธรรมเห็นใหม่ มันเข้าไปไม่ถึงตัวใจ มันเข้าไปไม่ถึงกิเลสไป

สิ่งที่คัดแปลงอย่างนี้ มันเป็นเรื่องของโลก มันเป็นเรื่องมันเป็นเรื่องที่ว่าเขาทำขึ้นมาเพื่อเป็นสินค้าขายกัน ถ้าเราประพฤติกปฏิบัติเนีย กิเลสมันหลอกเราเห็นใหม่ ว่าสิ่งนี้เป็นประพฤติกปฏิบัติ มรรคผล นิพพานไม่มีแล้ว เราประพฤติกปฏิบัตินี้ เพื่อสะสมบารมีของเราไป สะสมความเป็นอย่างนี้ มันทำสิ่งที่ ของมียู่เนาะ เหมือนกับเราหาของ เราหาสิ่งนั้นไม่เจอ เราว่าสิ่งนั้นไม่มีได้อย่างไร เราหาไม่เจอเองต่างหาก แล้วเราก้ไปสร้างภาพอีกอันหนึ่งว่าสิ่งนี้เป็นสภาวะธรรมไป สิ่งที่เป็นสภาวะคือเราก้คัดอารมณ์ของเรา เราก้แปลงอารมณ์ไป มันปล่อยวางขนาดไหนขึ้นมา มันก็เป็นวงของสมณะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ตรัสธรรมสิ่งนี้เขาก้มีอยู่แล้วนะ อาพาธดาบส ศาสดาต่างๆ ก่อนพุทธกาลเขาก้มีของเขายู่แล้ว เขาทำของเขาได้ เขาปล่อยวางได้ขนาดไหน เขาหาเหินเหินเดินป่า กากเทวิล ไปอยู่บนพรหมได้เห็นใหม่ เขาไปได้ของเขาอยู่แล้ว สิ่งนี้มีอยู่แล้ว องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสธหมดเลย สิ่งทีปฏิเสธเพราะอะไร เพราะมันเป็นมิจาสมาริไป ถ้าเราเกิดพลังงานขึ้นมา เข้าสมาบัติขึ้นมาเนีย มันส่งออกสิ่งที่ส่งออกมันมีพลังงาน ก็ใช้สิ่งนี้ไประลึกรู้ ระลึกรู้ต่างๆ เห็นใหม่ รู้วาระจิตของเขา รู้ความเป็นไปของเขา หูทิพย์ เสียงทิพย์รู้ไปหมด แล้วคนที่ไม่มีสภาวะแบบนั้นก็พอใจสิ่งนี้มากกว่าสิ่งนี้เป็นคุณวิเศษไป สิ่งที่เป็นคุณวิเศษ แต่มันไม่ชนะกิเลสเลย เพราะกิเลสเนีย อยู่ภายในใจ สิ่งที่อยู่ภายในใจเห็นใหม่

ใจคืออะไร ใจคือพลังงานต่างๆ แต่สิ่งที่รับรู้นี้เป็นอาการของใจ ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เพราะปัจจุบันเรานี้ เราเป็นมนุษย์ เราเป็นปุถุชน มันมีความคิดมันมีขันธ ๕ อยู่ ความคิดอย่างเรานี้ เราคิดเป็นเรื่องทางวิทยาศาสตร์เห็นใหม่ เราคิดค้นสิ่งใดได้ เราผลิตของเราเป็นสินค้า เราจะได้เงินมหาศาลเลย เนีย ความคิดนี้มันเป็นประโยชน์ขนาด

นั่น แต่ความคิดที่เราคิดขึ้นมา คิดเรื่องสภาวะธรรม มันคิดขึ้นมาแล้วมันเป็นประโยชน์อะไรกับเราละ สิ่งที่เป็นประโยชน์กับโลกนะ สิ่งที่เป็นเครื่องยนต์กลไกเนี่ย ปัจจุบันนี้โลกเจริญ เขาจะเป็นประโยชน์ของเขามากเลย แต่ในการประพฤติปฏิบัติของเราเนี่ย สิ่งนี้เราต้องวางไว้ให้ได้ ถ้าเราไม่วางสิ่งนี้ไว้ได้ เราก็จะติดพันไปกับโลกของเขาเห็นไหม

ครูบาอาจารย์ถึงบอกไง อริส หิน ดิน ททราย ปูน มันไม่เป็นธรรมหรือ สิ่งที่เป็นธรรมคือหัวใจเห็นไหม สิ่งหัวใจเนี่ย มันรับรู้สภาวะสิ่งนี้ แล้วความคิดที่เขาคิดออกมา เขาทำการค้า เขาได้ประโยชน์ของเขา ธุรกิจของเขาได้เงินทองมหาศาลเลย มันเป็นเรื่องของโลกๆ ทั้งนั้น แต่ถ้าเราใช้สติควบคุมความคิดของเรา เราจะให้มันหยุดขึ้นมา ปัญญาอบรมสมาธิไป ปัญญาอันนี้มันจะรู้เท่าทันความคิดของเรา ปัญญาในศาสนาพุทธเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราบัญญัติไว้เห็นไหม ปัญญาคือความรอบรู้ในกองสังขาร กองสังขารคือความคิดความปรุงความแต่ง มันคิดอยู่ตลอดเวลา แล้วมันก็ลากลใจดวงนี้ไป ไปตลอดเวลา แล้วเราก็จินตนาการกันว่า เราประพฤติปฏิบัติธรรม สิ่งปฏิบัติธรรมเป็นไม้อัดใจ เป็นสิ่งที่ว่าเข้าไม่ถึงใจ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมไว้เห็นไหม บอก กระพี้ แก่น เห็นไหม เวลาเป็นกระพี้เป็นเปลือก เราก็เข้าใจว่าสิ่งนั้นเป็นเปลือกเป็นกระพี้ สิ่งที่เป็นเปลือกกระพี้ มันก็รักษาแก่นไว้ สิ่งที่แก่นคือตัวใจนี้ ออกอาการสภาวะแบบนั้น เราต้องเข้าไปหาแก่นของใจให้ได้ ถ้าเราเข้ามาหาแก่นของใจเห็นไหม ผู้ที่มีสมาธิแล้วเป็นสมาธิที่ว่าทำให้จิตนี้สงบเข้ามา สมควรแก่การงาน ถึงว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวาง ศีล สมาธิ ปัญญาไป เราก็ต้องมีศีล มีศีลขึ้นมา ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๒๒๗ ศีลนี้สมบูรณ์ ศีลนี้ทำให้ใจนี้มันคง เราเองอาจล้าหาญในการประพฤติปฏิบัติของเราเข้ามาเวลาจิตมันสงบเข้ามาเนี่ย สติมันจะพร้อมเข้ามาเห็นไหม จะเป็นปัญญาอบรมสมาธิ จิตก็สงบเข้ามา จะเป็นกำหนดพุทโธๆ ถ้าเราขณะจิตที่มันไม่คิดฟุ้งออกไป เราก็ต้องกำหนดพุทโธเข้ามา เพื่อเข้าให้ถึงรากใจ

ถ้าเราเข้าไปถึงรากนะ ถ้าปัญญาในศาสนาเราเกิดขึ้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่บอกปัญญาอย่างที่เขาคิดใคร่ครวญกันอยู่อย่างนี้หรือ เวลาเราศึกษาธรรมเนี่ย เห็นไหม เราไปศึกษากับครูบาอาจารย์ สุตมยปัญญา เวลาเราใคร่ครวญของเราเนี่ย มันเป็นจินตมยปัญญา แล้วภาวนามยปัญญาเนี่ย ปัญญาอย่างนี้จะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ปัญญาอย่างที่ใคร่ครวญเนี่ย พิจารณาอย่างเรา เป็นโลกียปัญญาอย่างนี้ มันวางอย่างนี้เข้ามาเนี่ย ไม่ตัด

ทั้งนั้นเลย สิ่งที่เป็นไม้คั่นะ พืชพันธุ์อันนี้มันต้องเกิดของมันโดยสัจจะ ถ้ามันเป็นใน วัฏฏะอย่างนี้

ใจดวงนี้มหัศจรรย์กว่านี้อีก เพราะใจดวงนี้เห็นใหม่ ทำคุณงามความดี เวลาตาย จากมนุษย์ไปนี้ ก็ไปเกิดบนสวรรค์ เวลาไปเกิดในนรกเห็นใหม่ พระเทวทัต เหาะเหิน เดินฟ้าได้ด้วย แต่ใจดวงนี้ในพระไตรปิฎกบอกว่าพระเทวทัตปัจจุบันนี้เกิดอยู่ได้ขุมนรก อเวจีเพราะอะไร เพราะเขาได้ทำสังฆเภท เขาได้ทำสิ่งต่างๆ ในศาสนา ทำให้ พระพุทธเจ้าห่อพระโลหิตเห็นใหม่ ใจดวงนี้เกิดมหัศจรรย์กว่าพันธุ์ไม้้อีกนะ ถ้าเราจะทำ ให้ใจดวงนี้มันสะอาดขึ้นมาเห็นใหม่ เราจะต้องทำเข้ามาให้มีสัมมาสมาธิ ปัญญาอบรม สมาธิเข้ามาเนีย ปัญญาใคร่ครวญขนาดไหน มันจะต้องมาตกลงตรงที่สัมมาสมาธิทั้งนั้น

เราใช้ความคิดเราพิจารณานามรูป จะคิดพิจารณาอย่างไร ความปล่อยวางอารมณ์ เข้ามา มันจะต้องมาสงบแน่นอน สิ่งที่สงบเนีย แล้วพอจิตเราเข้าไปถึงความสงบ เราก็เอา ความสงบนี้เป็นผลของการประพฤติปฏิบัติไง สิ่งที่เป็นความสงบนี้ ถ้าเรากำหนด พุทโธๆ เนีย ความเข้าใจของโลกนะ ว่าคนกำหนดพุทโธเนีย ไม่ได้ใช้ปัญญาเลย แล้วมัน จะประพฤติปฏิบัติเพื่ออะไร กำหนดพุทโธเนียไม่มีปัญญาขึ้นมา กำหนดพุทโธทำไม เลยๆ เสียเวลาลำเวลาไป การเสียเวลาลำเวลา คนเราเห็นใหม่ นักกีฬา กว่าจะเป็นนักกีฬาที่เขา แข่งขันได้เนีย เขาต้องฝึกฝนเข้ามา จนกว่าเขาจะมีเทคนิคของเขา เขาถึงจะได้บรรลุลงไป แข่งขันกับเขา

ใจของเรา เราคิดว่าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนีย หยาบขนาดนั้น เชียวหรือ ใช้ความคิดของเราใคร่ครวญมันปล่อยวางเข้ามา มันจะเป็นปัญญาที่องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าอย่างนั้นหรือ มันเป็นนักกีฬาที่ไม่มีเทคนิคในการลงแข่งขัน เห็นใหม่ แข่งขันกับอะไร แข่งขันกับกิเลสไง สิ่งนี้มันเป็นที่ว่า เรากำหนดเข้ามาเนีย กิเลสมันก็หลอก หลอกว่าเนีย เราพิจารณาอย่างนี้ แล้วเราปล่อยวางเข้ามา มันก็เข้ามาถึง ความสงบอันนี้เท่านั้น ถ้ามันเข้ามาถึงความสงบอันนี้เท่านั้น เราก็เข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นธรรม สิ่งนี้เป็นความสงบแล้วก็ไปต่อไปไม่ได้นะ จะไปต่อไปอย่างไรละไปต่อไปเพราะมันไม่มีสิ่งสืบต่อ มันไม่ก้าวเดินตามธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง

ถ้าธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นใหม่ ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเกิดมี สมาธิแล้ว ปัญญาเกิดขึ้นเป็นโลกุตระธรรม สิ่งที่เป็นโลกุตระธรรมต้องให้จิตนี้สงบ

ขึ้นมาก่อน เรากำหนดพุทโธๆ เพราะเราต้องการสิ่งนี้ไง เราต้องการเห็นไหม ต้องการให้จิตนี้มันสงบ จะเข้าไปถึงรากกำเนิดของกิเลสไง ถ้าเราเข้าไม่ถึงรากกำเนิดของกิเลสเห็นไหม เนี่ย เวลาไม้พันธุ์พืชขึ้นเวลาเขาตกแต่งทางชีวภาพ เขาตกแต่งให้มันเจริญงอกงามขึ้นมาเห็นไหม เขาต้องใช้เทคโนโลยีของเขาใช้ไหม เราจะต้องทำให้เมล็ดพันธุ์พืชเนี่ย สมความปรารถนาของเราได้ไหม เรามีเมล็ดพันธุ์พืชอยู่ อย่างผลไม้อย่างหนึ่ง เราต้องการให้เป็นผลไม้่ออย่างหนึ่ง แล้วเรากิจของเรอย่างนั้นมันจะเป็นไปได้ไหม มันเป็นไปได้หรือ

เนี่ยเมล็ดพันธุ์พืชนี้ มันจะต้องได้รับการผสม ได้รับการดัดแปลงของมัน มันถึงเป็นผลไม้ที่เจริญขึ้นมา สิ่งปลูกแล้วมันจะได้ผลมากขึ้นมา นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตเราสงบเข้ามาเนี่ย เราจะเข้าไปถึงธรรมถึงตรงใจนั้นได้ ถ้าจิตสงบเข้ามาเห็นไหม พุทโธๆ เนี่ย กำหนดพุทโธเนี่ย เข้าใจว่าเรากำหนดพุทโธเท่านั้นแหละ เขาเข้าใจว่าพระป่าเราเนี่ย อยู่ในป่ากำหนดพุทโธๆ เนี่ย มันไม่มีปัญญาเกิดขึ้นมา แล้วประพฤติปฏิบัติเพื่ออะไร ประพฤติปฏิบัติเพื่อต้องการสถานที่ ประพฤติปฏิบัติเพื่อต้องการให้จิตสงบเข้ามา สงบเข้ามาถึงรากของมัน ถ้าถึงรากถึงเมล็ดพันธุ์ของมัน แล้วจับเมล็ดพันธุ์นั้นขึ้นมาทำทางชีวภาพของมัน ให้มันแปรสภาพไป ถ้ามันแปรสภาพเห็นไหม จิตนี้เวลามันเกิดมันเป็นเรื่องมหัศจรรย์มาก

แต่เวลามันแปรสภาพแล้วเห็นไหม มันจะไม่เกิดอีกโดยธรรมชาติ โดยปกติของมัน สิ่งที่เป็นปกติเหมือนกับเขามีกิเลสอยู่อย่างนี้ มันก็ต้องเกิดตายๆ โดยธรรมชาติของเขาใช้ไหม แต่เวลาจิตนี้ถ้ามันตกแต่ง ตกแต่งทางชีวภาพแล้วนี้ เขาจะเป็น เป็นพันธุ์ใหม่ เป็นพันธุ์ที่เขาทำให้สิ่งที่ไม่เกิดเหมือนเดิม เนี่ย จิตนี้ก็เหมือนกัน ถ้าเราวิปัสสนาขึ้นมา จิตนี้สงบขึ้นมา เพื่อจะใช้ปัญญา ทำให้สงบเนี่ย เวลาพุทโธๆ เนี่ย ทำให้ผู้ที่กำหนดพุทโธนี้ไปได้แค่พรหม เป็นพรหมแน่นอน ถ้าจิตนี้สงบแล้วตายไประดับนี้ผู้ที่ไม่ต้องกำหนดพุทโธก็แล้วแต่ กำหนดสิ่งใดก็แล้วแต่ ถ้าจิตสงบเข้ามาเนี่ย เขาก็ต้องเป็นพรหมเหมือนกัน ถ้าเขากำหนดนามรูปขึ้นมา จิตเขาว่างอยู่อย่างนั้น ถ้าเขาเป็นไปได้ เขาก็เกิดเป็นพรหมเหมือนกัน

ถ้าเรากำหนดสิ่งต่างๆ เป็นปัญญาอบรมสมาธิเข้ามา ถ้าเราไม่ได้แก้กิเลส จะไปเกิดเป็นพรหม แม้แต่ทำตกแก้วค์ ตกแก้วค์มันก็เป็นพรหมลูกฟัก มันก็ไปเกิดบนพรหมเหมือนกัน เห็นไหม รูปฌาน อรูปฌาน สิ่งนี้เป็นสัจจะความจริงของเขาอยู่แล้ว แต่เรามี

ปัญญานั่นต่อไป เราไม่ก้าวเดินต่อไปเพราะว่าถ้าจิตสงบแล้วเนี่ย ต้องยกขึ้นวิปัสสนา ถ้าจิตสงบแล้วเนี่ย จะดูกายดูจิต ถ้าดูกายดูจิตได้ เห็นไหม นี่คือวิปัสสนา นี่ก็อภิวามย ปัญญา สิ่งที่เป็นอภิวามยปัญญาก็เราต้องการสิ่งที่เราต้องการหาขึ้นมาเนี่ย มันจะเกิดขึ้นมาจากการก้าวเดินต่อไปของการประพฤติกปฏิบัติ เราไม่ใช่กำหนดพุทโธๆ เพื่อจะชักทำกิเลสหรือ เรากำหนดพุทโธๆ ขึ้นมาเนี่ย เพื่อจะต้องเข้าไปถึงรากเหง้าของกิเลสต่างหาก ถ้าเรากำหนดในรากเหง้าของกิเลส เราเข้าไปที่รากของมัน ไปที่เมล็ดพันธุ์พืชของมันแล้วไปทำชีวภาพอันนั้น ไปทำสิ่งที่ว่ามันจะให้ ให้มันแปรสภาพธรรมนี้ขึ้นไปให้จิตนี้พลิกออกไป ออกจากปุณฺณเป็นกัลยาณปุณฺณ

เวลาพลิกจากกัลยาณปุณฺณแล้วยกขึ้นวิปัสสนากาย เวทนา จิต ธรรม ถ้าเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม นั่นคือการตกแต่งเมล็ดพันธุ์พืชเนี่ย เมล็ดพันธุ์พืชเนี่ย เนี่ย อภิวามยปัญญานี้เป็นอย่างนี้ ไม่ใช่กำหนดพุทโธๆ เข้าไปเฉยๆ หรือ กำหนดพุทโธๆ เนี่ย เวลายกกายขึ้นมาเนี่ย จิตสงบขึ้นมาเนี่ย เตโชวิมุตติ ถ้าเห็นกายขึ้นมาเนี่ย แล้วแยกแยะกายขึ้นมาเนี่ยเห็นไหม ให้เห็นกายนี้ กายเป็นน้ำ ให้มันเปื่อยให้มันเน่าไป สิ่งนี้เป็นสัจจะอยู่แล้ว เพราะร่างกายนี้เป็นของสกปรก สิ่งนี้เป็นสกปรก หัวใจเข้ามาอาศัยร่างกายสิ่งนี้ สิ่งนี้เป็นสกปรก เราใช้ เราพาขับพาถ่ายอยู่ เราใช้พาบุญรักษาอยู่เนี่ย แล้วมันก็ต้องแก่ชรา คร่ำคร่าไปโดยสัจจะของมัน

แล้วเราก็เพลินไปกับความเป็นไปเห็นไหม ว่าเรารู้แล้ว เรารู้แล้ว สิ่งใดเรารู้แล้ว เราไม่ยกขึ้นวิปัสสนา เนี่ยกิเลสมันจับใส่ ที่นี้เห็นไหม เมล็ดพันธุ์พืช มันเป็นพันธุ์พื้นเมืองมันก็จะไปเป็นพันธุ์พื้นเมืองอย่างนั้นตลอดไป แล้วมันก็จะเกิดตายๆ เมล็ดพันธุ์พืชมันเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต แต่จิตนี้มันมีชีวิต มันมหัศจรรย์กว่านั้นมหาศาลเลย แล้วการใคร่ครวญการวิปัสสนาของมันขึ้นมาเนี่ย ปัญญาอย่างนี้ต่างหาก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ให้ผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติ เนี่ยเป็นอภิวามยปัญญานะ มันจะเข้าไปใคร่ครวญกัน เห็นสภาวะของกายนี้เป็นอนิจจัง

ถ้าเราใคร่ครวญกายนี้เป็นนามธรรม เราก็จะใคร่ครวญสิ่งนี้เป็นนามธรรม นี่สภาวะเปรียบเทียบไป เปรียบเทียบว่ากายนี้เหมือนกับต้นไม้ เหมือนกับใบไม้มันจะร่วงจากกิ่ง มันจะร่วง มันเห็นสภาวะถ้าจิตมันมีพื้นฐานด้วยกำหนดพุทโธๆ ที่โลกเขาบอกว่าผู้ที่กำหนดพุทโธเนี่ย ไม่มีปัญญา ถ้ามีพื้นฐานอันนี้เวลาพิจารณาถึงว่า คนเรานี้เหมือนกับใบไม้ มันหลุดออกจากกิ่ง ร่วงหล่นลงมา มันมีความสดสังเวช น้ำตาไหลได้นะ มัน

สะท้อนหัวใจมาก ถ้าเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาเหมือนกับโลกที่เขากำลังคิดกัน แต่ทางโลกที่เขาคิดกัน เขาคิดกันโดยสามัญสำนึก เขาไม่มีพื้นฐานของความสงบของใจ ถ้าไม่มีพื้นฐานของความสงบของใจเนี่ย เขาจะไม่สะท้อนกิเลสเลย

แต่ถ้าเรามีพื้นฐานของความสงบของใจเพราะคำว่าพุทโธๆ ที่โลกเขาบอกว่าไม่มีปัญหานี้แหละ มันทำให้ใจนี้มีพื้นฐาน ใจนี้สงบ มันเข้าถึงรากกำเนิดของกิเลสได้ไง ถ้ามันเข้าถึงรากกำเนิดของกิเลสได้ มันจะทำให้รากกำเนิดของกิเลส กลายเป็นพุทธรูปขึ้นมา พุทธะคือผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เห็นไหม พุทธะคือปัญญาไง คือภาวนามยปัญญา สิ่งที่เป็นภาวนามยปัญญา เห็นสภาวะของกายมันแปรสภาพ อย่างนี้เป็นเจโตวิมุตติ แต่ถ้ามันพิจารณาโดยสภาวะตามธรรมเห็นไหม สิ่งที่ว่าร่างกายนี้เหมือนกับใบไม้ที่หลุดออกจากขั้ว จะสะท้อนหัวใจจนน้ำตาไหลนะ มันก็ทำ ปล่อยางความยึดมั่นของใจเนี่ย เห็นไหม เมล็ดพันธุ์พืชเทคโนโลยีกำลังคัดแปลงมันอยู่ กำลังสืบผสมพันธุ์ใหม่ สิ่งที่เป็นพันธุ์ใหม่ให้สิ่งนี้เกิดขึ้นมา ให้เป็นสิ่งที่เกิดผลที่ออกมาขึ้นมาเห็นไหม ไม่ใช่เมล็ดพันธุ์เก่า

ถึงบอกว่าเวลาว่า นรก สวรรค์ไม่มีเนี่ย ทำไมปฏิเสธสิ่งนั้นได้อย่างไร ในเมื่อเห็นเทคโนโลยีอย่างนี้ เห็นกายเห็นใจที่มันพัฒนาการของมันอย่างนี้ ถ้าใจมันพัฒนาการอย่างนี้ เห็นไหม มันละชั้น ๕ ได้ละ มันปล่อยชั้น ๕ ได้ มันปล่อยกายได้ สิ่งที่ปล่อยกายได้ นี่ เนี่ยเมล็ดพันธุ์มันไม่เหมือนเดิมแล้ว มันถึงรู้ว่าสิ่งที่มันหลุดออกไปจากใจดวงนี้มันคือความยึดมั่นถือมั่นสิ่งใด สิ่งนี้มันจะไปเกิดในสภาวะไหน แล้วใจมีสภาวะธรรมอย่างนี้ ถึงมันเกิดอีก มันก็ไม่เกิดเหมือนเก่าแล้ว มันแปรสภาพออกไปโดยภาวนามยปัญญา โดยเทคโนโลยีชีวภาพขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ในสติปัญญา ๔ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม โดยอริยมรรค โดยความเห็นจากทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค เห็นไหม โดยมรรคความจริงที่เกิดขึ้นมาจากใจ

มรรคความจริงอันนี้เกิดขึ้นมาจากความกำหนดพุทโธๆ นี่แหละ พุทโธๆ ที่ว่าพุทโธนี้ไม่เป็นประโยชน์นั่นแหละ มันจะเข้าถึงรากเหง้าได้ ถ้าไม่พุทโธเข้ามา ไม่ใช่ปัญญาอบรมสมาธิเข้ามามันจะไม่ถึงรากเหง้ามัน มันเป็นการคัดแปลง เป็นการทาบกิ่ง เป็นการสิ่งที่ว่า ต้องการให้ผลไม้ของเรา ให้เป็นการสมกับเราอันนั้นเป็นตัวคนนะเพราะมีเรา เรามีเรา เรามีโครงการของเรา เราต้องการตัดไม้คั่นนั้น ให้เป็นสัตว์รูปแบบใด เรามีเราเห็นไหม เนี่ยสิ่งที่มีเราแล้ว มันถึงไม่เป็นมรรคนี้ ถึงไม่เป็นมัชฌิมาปฏิปทา ถ้ามรรค

นั้นไม่มัวหมิ่นมาปฏิบัติภาวนาไม่บริสุทธิ์ ไม่สะอาดเป็นไปตามความเป็นจริง สิ่งที่ไม่เป็นไปตามความเป็นจริง มันก็เป็นสภาวะแบบนั้น เวียนไปในวัฏฏะ เวียนไปในการประพฤติกปฏิบัตินั้น แล้วจะไม่ได้ผลอันนี้เลย

สิ่งที่เป็ผลอันนี้มันต้องวางสิ่งนี้ไว วางสิ่งที่ตัวตนของเราตามความเห็นของเรา ให้เป็นความบริสุทธิ์ผุดผ่องของภาวนามยปัญญา ให้ตามความเป็นจริงของเทคโนโลยี นั้น ให้ตามเป็นจริงของภาวนามยปัญญาจะเกิดขึ้นนั้นเห็นไหม สิ่งนี้ก็วิปัสสนากาย เห็นสภาวะการปล่อยวาง มันปล่อยวางเพราะอะไร เพราะเห็นโทษของมัน โทษอันนี้เกิดขึ้นมา เห็นไหม สิ่งนี้พุดอง สิ่งนี้ต้องเปื่อยเน่าไปตามสัจจะของมัน เห็นสภาวะแบบนั้น มันสะท้อนหัวใจมาก จากที่พิจารณากายโดยธรรมนะ เห็นไปไม่หลุดจากขั้วเนี่ย มันสะท้อนใจ สิ่งทีสะท้อนใจนี้เป็นสภาวะธรรมเกิดขึ้น เกิดส่วนหนึ่ง เพราะมันสะท้อนหัวใจมาก เนี่ย ธรรมสังเวช เวลาเกิดธรรมเนี่ยมันสังเวช

แต่ในเมื่อเราเป็นผู้ปฏิบัติเริ่มต้นเนี่ย เราจะไม่รู้หรือว่าธรรมสังเวชนี้เป็นอย่างไร รู้แต่ว่ามันสะท้อนใจ แล้วมันมีความเศร้า มีความปล่อยวางอันนี้ เราพิจารณาเข้าใจอย่างนี้ เข้าอย่างนี้ เพราะว่าอะไร เพราะพืชพันธุ์ เราตัดแปลงมาแล้วเนี่ย เราจะต้องปลูกไข่ใหม่ว่ามันเจริญขึ้นขนาดไหน มันให้ผลผลิตมากขึ้นขนาดไหน ถ้ามันให้ผลผลิตมากขึ้นมันก็ต้องดี ถ้ามันไม่ให้ผลผลิตมากขึ้น เราก็ต้องเอาเมล็ดพันธุ์พืชเนี่ยไปตัดแปลงใหม่ ไปทำของเราละ พยายามทำของเราให้มันเจริญขึ้นมา ให้มันพัฒนาขึ้นมา เห็นไหม เนี่ย การพิจารณากาย เข้าแล้วเข้าใจอย่างนี้ มันต้องพิจารณาเข้าใจเพื่อ ทดสอบใจ ทดสอบสิ่งนี้ขึ้นมาจนผลมันขึ้นมาเนี่ย มันเป็นปัจจัยดังนี้

ในเมื่อผลผลิตของมันออกดอกออกผลมาเนี่ย เห็นเป็นหัวใจขนาดนี้ แล้วมันจะไม่เป็นผลงานของเราได้อย่างไรเห็นไหม เนี่ยภาวนามยปัญญา ภาวนามยปัญญา เทคโนโลยีชีวภาพอันนี้จะเกิดขึ้นมาจากใจดวงนั้น ถ้าใจดวงนั้นประพฤติกปฏิบัติเนี่ย รากกำเนิดของพุทธะเกิดจากใจดวงนี้ ถ้าไม่มีการสิ่งนี้เกิดขึ้นมา มันเป็นรากกำเนิดของกิเลสทั้งนั้น รากกำเนิดของกิเลสมันอยู่ในหัวใจของเรา เป็น อวิชชา ปฏิสังขาร แล้วก็สร้างภาพการเป็นไป ตามสภาวะความเป็นธรรมของเราที่เราว่าเราพิจารณาออกมา เราปล่อยวางเข้ามา มันว่างเข้ามา ว่างเข้ามา สภาวะนี้เป็นธรรมเห็นไหม สิ่งนี้เป็นรากกำเนิดของกิเลส สร้างภาพให้เราหลงติดอยู่ในการประพฤติกปฏิบัติ

การประพฤติปฏิบัติของครูบาอาจารย์เราเห็นไหม ประพฤติปฏิบัติเพื่ออยู่ในป่า เพื่อรุดงควัตร เพื่อขุดรากขุดเหง้าของมันขึ้นมาไง ถ้ามันลงถึงรากถึงเหง้าขึ้นมา ปัญญา อันนี้เกิดขึ้นมา การภาวนาของเราจะเป็นสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางไว้ตามเป็นจริง แล้วเราก็ปฏิบัติตามความเป็นจริง แล้วผลตามความเป็นจริงก็จะเกิดขึ้นมาจากคนจริงที่ประพฤติปฏิบัติโดยเชื่อครูบาอาจารย์เห็นไหม เพราะครูบาอาจารย์ผ่านสิ่งนี้มา เราเนี่ย มีกิเลสในหัวใจแล้วเราก็คิดประสาเราว่าเราปฏิบัติธรรมของเราสมควรแก่ธรรมสมควรแก่กิเลสมันไม่พุดนะ เนี่ยเวลาเราไม่ละเอียครอบคอบของเราจะเป็นแบบนะ

ถ้าเราละเอียครอบคอบขึ้นมา มันจะเกิดตามความเป็นจริงแล้วมันต้องเหมือนกัน สิ่งเหมือนกันเห็นไหม ครูบาอาจารย์ผ่านสิ่งนี้มาแล้ว เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาเนี่ย พุดก็รู้นะ ถ้าคนมีธรรมในหัวใจ แสดงธรรมออกมาเนี่ยมันจะออกมาจากความจริงอันนี้ ถ้าเราไม่มีธรรมในหัวใจ จะพุดขนาดไหนมันก็เลียบเคียงไปอย่างนั้น เลียบเคียงไปเห็นไหม ผู้ที่บอกเล่า ธรรมะบอกเล่าเป็นส่วนหนึ่ง ธรรมะเป็นตามความเป็นจริงจากใจที่ประพฤติปฏิบัติมา เป็นความจริงอันหนึ่ง ความจริงอันนี้มันจะจริงตลอดไป สิ่งที่จะจริงตลอดไปเห็นไหม ในเมื่อเมล็ดพืชนี้ มันพัฒนาขึ้นมาอย่างนี้แล้ว มันต้องพัฒนาต่อไปเห็นไหม มันจะเปลี่ยนแปลงของมันสภาพสูงขึ้นไป เพราะเทคโนโลยีนี้มันจะสูงขึ้นไป มรรคหยาบ มรรคละเอียด มรรคหยาบๆ อย่างนี้ยังเกิดขึ้นมาเห็นไหม เรารู้จักของเรา

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ปัญญาอย่างนี้ เราเห็นสภาวะแบบนี้ แล้วปัญญาอย่างละเอียดเข้าไปเนี่ย มันจะพัฒนาขึ้นไปอย่างไร สิ่งของมันจะพัฒนาขึ้นไปเนี่ย สัมมาสมาธิสำคัญที่สุด ความสงบของใจ ถ้ามันใช้ปัญญาอบรมเข้ามาเนี่ย มันปล่อยวาง สิ่งนี้เข้ามาเนี่ย ความสุขอันนี้เป็นพื้นฐาน สิ่งที่เป็นพื้นฐานเพราะใจนี้ มีธรรมะอยู่ในหัวใจ จะไม่เกิด ไม่เกิดตาย เกิดตายในวัฏฏะต่อไป โดยที่ไม่มีต้น ไม่มีปลายนะ ถ้าเราพัฒนาของเราถึงจุด เป็นอกุปปรกรรมแล้วเนี่ย ถึงจะเกิดอีกก็ ๗ ชาติ สิ่งที่เกิดอีก ๗ ชาติเนี่ย มันมีอะไรถึงเกิดละ เพราะเมล็ดพันธุ์พืชนี้มันมีอยู่ไง มันปล่อยวางนี้ สังโยชน์ ๓ ตัวนี้ขาดออกไปจากการพิจารณากายกับจิต

สิ่งที่เป็นจิตเป็นขันธ ๕ พิจารณาขันธ ขันธนี้คืออาการของใจ แล้วมารวมตัวขึ้นมาเป็นอารมณ์อย่างไร เวลาปล่อยวางอย่างไร เราเข้าใจสิ่งนี้ มันจะเป็นปัญญาของเรา ใจ ถ้าเป็นปัญญาของเรา เป็นอริยสัจจะอยู่ในหัวใจ มันจะเกิดขึ้นมาเมื่อไหร่ เรารู้ทันทั้งนั้น สิ่งที่เราทันเรื่องของความหลงในกาย แต่สิ่งที่เป็นอุปทาน สิ่งทีเล็กกว่าเนี่ย เรายังไม่

เข้าใจสภาวะแบบนั้น เราถึงต้องเดินไป ก้าวเดินต่อไป สิ่งที่กำลังเดินนะ อวิชชา บัณฑิตา สังขารา เนีย คือตัวภาวสวะคือตัวกพอยู่ในหัวใจ แล้วมันอาศัยสิ่งนี้กายกับจิตนี้ออกเป็นเครื่องมือออกเป็นเครื่องหาเหยื่อของมัน เห็นไหม เครื่องหาเหยื่อของมันนะ เหยื่อคืออะไร เหยื่อคือผลที่สนองตัณหาความทะยานอยาก ตัณหาความทะยานอยากในสิ่งใดมันก็แสวงหาสิ่งนั้น

แม้แต่การประพุดปฏิบัติเห็นไหม สิ่งนี้มันก็เทียบเคียง จะต้องเป็นอย่างนั้น จะต้องเป็นอย่างนี้ คาดหมายไปตลอด สิ่งนี้เป็นสมบัติบ้า สมบัติบ้าคืออดีต อนาคตที่เรา คาดหมายไป เราจะไปคาดหวังสิ่งนั้นทำไม เราต้องเอาสมบัติปัจจุบันนี้สิ ถ้าเป็นสมบัติปัจจุบัน ทำจิตนี้ให้ตั้งมั่นให้ได้ ถ้าจิตนี้ตั้งมั่นไม่ได้ เราจะลงไปถึงรากเหง้าของกิเลสอีกชั้นหนึ่ง ถ้าจิตนี้ตั้งมั่นไม่ได้เราก็จะเวียนไปสู่สภาวะแบบนี้ เห็นไหม ถ้าเวียนไปสภาวะแบบนี้มันก็อาศัยสภาวะแบบนี้ ชีวิตนี้ก็ต้องตายไป ชีวิตนี้ต้องสิ้นโดยสัจจะของมัน สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับเป็นธรรมดา สิ่งนี้เป็นความจริงแล้ว เราเกิดมาเราต้องตายเป็นธรรมชาติของมัน แต่ถ้าเราเกิดขึ้นมาแล้ววิปัสสนาส่งนี้เข้ามาเห็นไหม เราลงไป เรากำหนดพุทโธๆ เข้าไป

ถ้าเราเป็นเจโตวิมุตติ ถ้าเราใช้ปัญญาวิมุตติสิ่งนี้ใช้แทนกันได้ ถ้าใช้ปัญญาขึ้นมา มันจะวนกลับมา ปัญญาเนี่ยใคร่ครวญความคิดนี้แหละ ความคิดต่างๆ ใคร่ครวญเข้ามา สิ่งที่ได้ผลมาแล้วเป็นผลของเรา สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นมานะ เราพยายามทำจิตนี้ให้มันสงบขึ้นมา เพื่อให้จิตนี้ยกสูงขึ้น ให้จิตนี้ยกสูงขึ้น แล้วเราก็อธิบายปัญญาใคร่ครวญให้ได้ ถ้าจะใคร่ครวญได้มันจะเห็นกายกับจิตเหมือนกัน แต่เป็นกายนอกภายในภายในกายเห็นไหม กายนอกก็เป็นกายหนึ่ง ภายในก็เป็นกายหนึ่ง ภายในกายก็เป็นกายหนึ่ง เป็นกายเพราะเราเห็นกายสภาวะ สภาวะที่เราจับกายขึ้นมาใหม่ มันจะเป็นสภาวะที่ว่า ถ้าเราใช้วิปัสสนาไป มันจะปล่อยของมัน ปล่อยของมันเพราะอำนาจของตบะธรรม

เจโตวิมุตติเนี่ยมีสัมมาสมาธิเนี่ย มันลงไปถึงรากของกิเลส ถ้าลงไปถึงรากของกิเลสเนี่ย เห็นกายจากสภาวะที่ตั้งเห็นไหม พอดั่งเนี่ยมันใช้ตบะธรรม เนี่ย เพ่งดูเห็นไหม ดูแล้วรำพึงให้มันกลับไปเป็นธรรมชาติของเขา มันเป็นธรรมชาติของเขานะ สภาวะของน้ำมันระเหยไป สภาวะของไฟเลยออกไป สภาวะของลมเห็นไหม สภาวะของดิน ต่างๆ เนี่ย มันจะคืนสู่สภาวะเดิมของมัน เนี่ยพิจารณาสิ่งนี้ มันก็ปล่อย สิ่งนี้ปล่อยเห็นไหม

พิจารณาชั้นมันก็ปล่อยเหมือนกัน สิ่งทีปล่อยนี่ยเทคโนโลยีอีกชั้นนึง ปัญญาอีกชั้นนึง มรรค ๔ ผล ๔ ไง

เวลาปัญญาทีละเอียดเข้าไป มันซุดเข้าไปลึกเข้าไปในหัวใจ แล้วมันวิปัสสนาสั่งนี้ มันจะเห็นแล้วมันจะเข้าใจ เข้าใจว่า เฮ้ยปัญญาที่เราใช้อยู่มันปล่อยวางอารมณ์เข้ามาเนี่ย อันนั้นเราสภาวะธรรม มันหายากมากนะ หายากกับปัญญาอย่างนี้ ปัญญาทีเกิดขึ้นมาอย่างนี้ มันจะเห็นสภาวะความจริงของเรา ถ้าเห็นสภาวะความจริงของเรา เห็นไหม เราเกิดขึ้นมาเป็นปัจจุตัง สิ่งทีผู้ทีเขาไม่เห็นเป็นเรื่องของโลกเนี่ย ปัญญาอย่างหายากๆ ปัญญาอย่างศรัทธาความเชื่อ มันเป็นปัญญาอันหนึ่ง ปัญญาชำระกิเลสมันจะเป็นปัญญาอันหนึ่ง มันจะเป็นปัญญาการดัดแปลงเมล็ดพันธุ์พืชนั้นให้มันพัฒนาขึ้นมา แล้วเราเข้าไปถึงสภาวะแบบนี้ ปัญญามันละเอียดเข้าไปเนี่ย มันจะปล่อย จะปล่อย สิ่งทีปล่อยเพราะกำลังมันพอนะ ถ้ากำลังมันไม่พอ เราต้องกลับมาทีพุทโธ

เราต้องปล่อยสิ่งนี้เลย ปล่อยแล้วกลับมาพุทโธ แล้วมีสติพร้อมตลอด ถ้ามีสติพร้อมนั้นเป็นการทำงาน ถ้าเราสติไม่พร้อม เพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจ มันจะมีอำนาจแล้วมันจะมีกำลังของมัน ถ้าเราปล่อยขึ้นมาเนี่ย กำลังของมันมันจะเกิดขึ้นมาเนี่ย มันจะให้เราเห็นสภาวะเห็นภาพเง เห็นไหม กิเลสวิปัสสนาเนี่ย มันก็ทำให้เห็นสภาวะเห็นภาพต่างๆ เห็นการปล่อยวางต่างๆ ปล่อยวางไม่จริง ปล่อยวางไม่จริงเพราะมันไม่มีเหตุไม่มีผล เพราะมันไม่เกิดภาวนามยปัญญา ถ้ามันเกิดภาวนามยปัญญานะ เพราะการปล่อยอย่างนี้มันปล่อยแล้วกิเลสมันจะจางไปๆ สิ่งทีจางไปเนี่ย เราพยายามหมั่นคราดหมั่นไถ เห็นไหม พอสิ่งนี้มันขาดออกไปจากใจเห็นไหม

โลกนี้ราบไปหมดเลยนะ ใจนี้ละเอียดมาก ความสุขอันนี้เกิดขึ้นมาจากใจ เนี่ย รากเหง้าของพุทโธ ถ้าเกิดรากเหง้าของพุทโธ ผลมันจะเป็นสัจจะความจริง ถ้าเป็นผลสัจจะความจริง ใจนี้มันจะมีคุณค่าของมัน แล้วคุณค่าของใจอันนี้เป็นคุณค่าของทีว่าเป็นอริยบุคคลขึ้นมาเนี่ย สูงอยู่ในหัวใจดวงนั้น มันไม่ได้เป็นใจของปุถุชนทีจะต้องเวียนตายเวียนเกิดไปตามแต่อำนาจอันนั้นเห็นไหม สิ่งนี้จะมีความสุขมาก ความสุขอย่างนี้เป็นพื้นฐานของใจ ใจดวงนี้จะมีพื้นฐานสภาวะแบบนี้

ถ้าเราเดินต่อไปเห็นไหม สิ่งทีว่างขนาดไหน มันก็เป็นความว่างจากผลเหมือนกับเรามีสมบัติของเราขนาดนี้ เราจะทำธุรกิจทีสูงไปกว่านี้ สมบัตินี้ไม่พอ เราที

ต้องไปหาสมบัติข้างหน้าอีกใช้ไหม หาทุนขึ้นมาเพื่อจะได้สมบัติที่สูงขึ้นไป ธุรกิจของเราจะต้องก้าวเดินจะต้องเจริญเติบโตขึ้นไปกว่านี้ไง จะประกอบธุรกิจ เพื่อจะทำลายธุรกิจนั้นไง ถ้าเราประกอบธุรกิจขึ้นไปเรื่อยๆ เราคิดในธุรกิจเราอย่างนี้มันก็ต้องคิดไป เมล็ดพันธุ์พืชก็เหมือนกัน เราจะต้องเปลี่ยนแปลงสภาวะของเมล็ดพันธุ์พืชขึ้นไป เพราะเป็นมรรค ๔ ผล ๔ งาม มรรค ๔ ผล ๔ ผลติดกันอันนี้มันจะเกิด มันจะเจริญงอกงาม ขึ้นมาขนาดไหน เราจะต้องทำลายตรงที่รากเหง้า เราจะไปทำลายที่กิ่งก้านของมันไม่ได้

ถ้าเป็นกิ่งเป็นก้านเราจะทาบกิ่งสิ่งต่างๆ อย่างนั้นมันก็เป็นเรื่อง เรื่องของโลก สิ่ง ที่เรื่องของโลกเห็นไหม เรื่องจากภายนอก นี่ก็เหมือนกันความคาดความหมายของกิเลส กิเลสจะคาดหมายผลของมันตลอดไป ถ้ามันคาดหมายผลของมัน มันสร้างสิ่งนี้เพื่อให้ เราเชื่อมั่น เราก็จะนอนจมตรงนั้น จนกว่าเมื่อมันมีอารมณ์กระทบ สิ่งที่มีอารมณ์กระทบ นะ เพราะกิเลสมันอยู่ในหัวใจนะ มันสิ่งที่เข้ากับกิเลสได้ไง ถ้ากิเลสมันพอใจสิ่งใด มันก็ เพลินกับสิ่งนั้น มันก็ไปยึดสิ่งนั้น ถ้าสติเราทัน

พอสติเราทัน นี่คืออะไร ในเมื่อมันปล่อยวางแล้วนี่ จิตนี้มันเกาะเกี่ยวกับสิ่งใด ถ้ามันเกาะเกี่ยวกับสิ่งใดมันเกิดอารมณ์กับเราไหม มันเกิดความรู้สึกไหม ถ้ามันเกิด อารมณ์เราเห็นไหม ความโลภ ความโกรธ ความหลง เรามองไม่เห็นมันหรอก แต่ถ้าเมื่อ เราจับมันได้ดี สิ่งที่เราเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา แล้วเรา ยกขึ้นมาเนี่ย จับสิ่งนี้ได้เนาะ เวลามันแสดงตัวออกมานะเหมือนกับเราเจอโจรมหาโจรเลย มหาโจรเนี่ย มันจะซ่อนอยู่ เราไม่เห็นมัน มันจะซ่อนตัวโดยสงบเสงี่ยมอยู่ในที่ลับมาก แล้วเราก็ชะล่าใจของเราละ

เราใช้ชีวิตของเราในบ้านในเรือนของเราว่า ไม่มีโจรซ่อนอยู่ เราก็สบายใจของเราว่า ไม่มีโจรซ่อนอยู่เลย ในบ้านเราไม่มีโจรเห็นไหม โจรนี้เป็นบุคคลาธิฐาน แต่กิเลส มันละเอียดกว่านั้น กิเลสเนี่ย กามราคะมันซ่อนอยู่ในหัวใจ เราจะมองไม่เห็นมันเลย มัน จะไม่ให้เราเห็นสภาวะกามราคะสิ่งนี้ให้ได้ ถ้าเราเห็นกามราคะเห็นไหม เนี่ย เมล็ดพันธุ์ ที่ว่ามันจะต้องเจริญงอกงามไปสภาวะแบบนี้ไง เนี่ยเมล็ดพันธุ์ เราจะต้องคัดแต่งอันนี้ไง ถ้าคัดแต่งอันนี้ มันจะคัดแต่งให้จิตเนี่ย รากเหง้าของมันจะอยู่ตรงนี้ ถ้าเราจับที่รากเหง้า เห็นไหม เนี่ย ถ้าเราทำก็บอกพุทโธไม่มีความหมาย ทำสัมมาสมาธิเนี่ย มันเป็นธรรมที่ว่า ว่างเปล่า ไม่มีปัญญา ถ้ากำลังไม่พอมันจะลงไปถึงรากเหง้าของกิเลสอันนี้ได้อย่างไร

ในเมื่อความบริสุทธิ์เห็นไหม สติปัญญาเนี่ย เราก็ว่าเป็นสติปัญญา ถ้าคำว่าหา สติ มหาปัญญาเนี่ย เขาจะรู้จักคำนี้ไหมละ เขาจะไม่รู้จักคำว่าหา สติ มหาปัญญาเลย ปัญญาอย่างเงี สติปัญญาโดยประสาทโลกเห็นไหม เขาว่าเขาศึกษาทางโลกมาหาศาล เขาจะมีปัญญามาก เขาคิดบริหารอะไรก็ได้ เขาจะทำการอื่นได้ ยิ่งเขาเป็นผู้บริหารประเทศ เนี่ย เขาจะออกกฎหมายเขาจะทำอะไรก็ได้ เขามีอำนาจมากเลย แต่นี่เป็นเรื่องของโลก เพราะทุกคนมันต้องตายไป ทุกคนต้องตายไปพร้อมกิเลส ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว ใจนี้มัน ต้องเวียนไปในวัฏฏะ โดยสัจจะของมันเห็นไหม เนี่ยเป็นปัญญาของโลกไง เนี่ยปัญญา อย่างนี้เป็นปัญญาของโลก

แต่ถ้าเราทำสงบเข้ามาเห็นไหม เนียมหาสติ มหาปัญญา มหาสติมันต้องมีสติมาก สตินี้จะเข้าไปจับตัวจิตได้ จะเข้าไปจับเมล็ดพันธุ์พืชนั้นได้ จะเข้าถึงรากเหง้าของกิเลส ได้ ถ้ารากเหง้ากิเลสได้ พุทโธมันสำคัญอย่างนี้ พุทโธมันสำคัญว่า ต้องปรับพื้นที่ ปรับ พื้นที่ของใจให้ลงไปถึงรากเหง้าของพืชพันธุ์นั้นได้ ถ้าพืชพันธุ์นั้นไม่มี ถึงเป็นมหาสติ มหาปัญญา มหาปัญญามันเกิดออกก้าวเดินนะ ถ้าจับสิ่งนี้ได้ มหาปัญญามันเกิดขึ้น มัน จะละเอียดมาก ทำไมว่ากายนอกกายใน กายในกายละภาพกายอย่างข้างนอก ก็เป็นภาพ กายอันหนึ่ง ภาพกายเห็นไหม สภาวะสิ่งนี้พิจารณาเห็นไหม เมล็ดพันธุ์พืชที่มัน มันมี ส่วนผสมที่มันเป็นสิ่งที่หายาบ เราแก้ไขขนาดไหนมันก็จะละเอียดเข้ามาเห็นไหม สิ่ง ที่ละเอียดเข้ามา มันต้องละเอียดเข้าไปเห็นไหม

ตัดแต่งขนาดไหนจะให้มันละเอียดเข้าไป นี่ก็เหมือนกัน มันละเอียดเข้ามาๆ สภาวะแบบนั้น สิ่งทีละเอียดในกามราคะ สิ่งต้องทำให้พื้นฐานนี้ละเอียดมาก ถึงต้อง กำหนดพุทโธๆ เนี่ย เป็นขึ้นมาให้จิตนี้มันสงบเข้าไปให้เป็นมรรคอันละเอียดนี้ไง ถ้า มรรคอันละเอียดมันจะเข้าไปจับ กายนอกกายใน กายในกาย สิ่งที่เป็นกายในเนี่ย เป็น อสุภะ สิ่งทีกายนอกเนี่ยพิจารณา พิจารณากายนอกเนี่ย

กายนี้มันจะเปื่อยมันจะเน่ามันจะแปรสภาพ สิ่งนั้นมันเปลี่ยนสภาพ สิ่งนั้นจะ ปล่อยเข้ามา สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายมันต้องมีการแปรสภาพ เป็นธรรมดา จนเห็นจริงสิ่งนั้น เมล็ดพันธุ์พืชมันก็เปลี่ยนแปลงสภาวะอันหนึ่ง พิจารณา กายเป็นธรรมชาติของมัน มันจะคืบเป็นดิน เป็นน้ำ เป็นลม เป็นไฟของมันอีกส่วนหนึ่ง สิ่งทีส่วนหนึ่งเห็นไหม เมล็ดพันธุ์พืชนี้ มันได้พัฒนาขึ้นมาอีกชั้นหนึ่ง เนี่ยพอเข้ามาเห็น กายใจ กายในกายอันนี้ใจมันจะเป็นอสุภะใจ สิ่งที่เป็นอสุภะอสุภังเห็นไหม เนี่ย

เทคโนโลยี ปัญญาอันนี้มันจะเกิดไง เนียมหาปัญญา มันจะเกิดเราก็กำหนดพุทโธๆ เนีย พระป้ากำหนดพุทโธๆ รากเหง้าของการประพุดิปฏิบัตินะ

ป้าเขาลำเนาไพรมันเข้ากับธรรมชาติอันนี้ มันเข้าถึงสิ่งอันนี้ เราเปิดทางอัน สะดวกให้กับใจดวงนี้เข้าไปประพุดิปฏิบัติ เราจะไปกำหนดเอาความสะดวกสบายมาจากไหน เอาความสะดวกสบายเนี่ยมันรากเหง้าของกิเลสทั้งนั้นแหละ รากเหง้าของกิเลสมัน ภาวนาเพื่อจะไม่ได้ผลอะไรเลย ภาวนาในโลกนี่เป็นการภาวนา เป็นชาวพุทธร เป็นลูกศิษย์ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่ปฏิบัติธรรมไง ปฏิบัติธรรมโดยให้กิเลส สร้างสมความยึดมั่นถือมั่น ให้กิเลสมันพองตัวให้กิเลสมันขึ้นในหัวใจนั้น เหยียบย่ำหัวใจ นั้น ยังไม่รู้สึกรู้สีกตัวจะจนกว่าจะตายไปแล้วจะเกิดสภาวะทุกข์อันนั้นเราหลงทางเสียแล้ว

แต่ถ้าเราเชื่อองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม สีล สมาธิ ปัญญา ในเมื่อมี มหาสติ มหาปัญญาอย่างนี้ มันจะพิจารณากายสภาวะภายในอย่างนี้ เนียความโลภ ความ โกรธ ความหลง เกิดจากตรงนี้ คนที่จะมีความโลภ ความโกรธ ความหลง เพราะมันมีความปรารถนา ของมัน มันมีสิ่งที่เป็นแม่ทัพใหญ่ของมัน สิ่งที่เป็นกามราคะเห็นไหม ความปรารถนาของโลก มันปรารถนาลงตรงนี้ เนีย กามโอชะ ใครข้ามกามโอชะได้ เนีย เมล็ดพันธุ์พืชมันจะต้องไม่เกิดในแผ่นดิน สิ่งที่ไม่เมล็ดพันธุ์พืช เห็นไหม มันเกิดอีก ถ้าลง ดิน เมล็ดพันธุ์พืชลงดิน เมล็ดพันธุ์พืชเห็นไหม เขาปลูกในดินก็ได้ เขาปลูกในกระถางก็ได้ เดี๋ยวนี้เทคโนโลยีเขาเจริญนะ เขาปลูกบน ลอยฟ้าก็ได้ ใช้สารอาหารเฉยๆ ลอยอยู่บน ฟ้าลอยอยู่บนอากาศมันก็เกิดได้นะ

เนีย เวลาจิตมันเกิดตายๆ อยู่ในวัฏฏะ มันเกิดตายในวัฏฏะ ในนรก ในสวรรค์ มันมหัศจรรย์กว่านั้นอีก มันมหัศจรรย์สิ่งที่ว่า เขาเอาเมล็ดพันธุ์พืชนี้มาปลูกบนอากาศให้ เราดู ให้เราฟัง ทั้งในความเป็นไป ในความเจริญของเทคโนโลยีของเขา แต่ถ้าเราเกิด ภาวนามยปัญญาเกิด ขึ้นมาจากภายในหัวใจชำระกิเลส เมล็ดพันธุ์พืชอันนี้มันจะไม่เกิดที่ ไหนอีกในวัฏฏะนี้ เห็นไหม ในวัฏฏะในกามภพ ในสิ่งนี้ในกามภพ ถ้ามันตัดอันนี้ ออกได้เห็นไหม มันจะรู้เลยว่าสิ่งนี้ ถึงจะมีสารอาหารขนาดไหน เมล็ดพันธุ์พืชนี้มันก็จะ ไม่เกิดในกามภพนี้อีก ในเมื่อมีสารอาหาร ในเมื่อสิ่งที่เป็นสิ่งมีชีวิต มันมีสิ่งที่ว่า กระตุ้นไปให้มันเกิด มันไม่เกิดเพราะอะไร มันไม่เกิดเพราะเชื้อเผ่าพันธุ์ของมันเห็นไหม วิปัสสนาเข้ามาอย่างนี้

อสุกะอสุกัณเฑีย พิจารณาแล้วให้เห็นสภาวะอย่างนี้เนี่ย มันจะเห็นสภาวะแล้วมันจะสะท้อนใจมาก สิ่งที่จะสะท้อนใจเพราะเห็นตามความเป็นจริง เห็นตามความเป็นจริง เพราะมีสัมมาสมาธิ เพราะมีพุทโธเป็นพื้นฐาน ถ้าไม่มีพุทโธเป็นพื้นฐานเห็นใหม่ เวลาปัญญามันเกิดเนี่ย รากเหง้าของกิเลสมันพลิกแพลงนะ มันดึงได้ มันเบี่ยงเบนได้ มันเบี่ยงเบนความคิดเห็น การตัดต่อพีชพันธุ์นี้มันจะไม่สมบูรณ์ของมัน ไม่สมบูรณ์ของมัน มันก็ไม่มีมัจฉิมาปฏิบัติ ถ้าไม่มีมัจฉิมาปฏิบัติ มันก็ตัดสมุจเฉตปหานกิเลสไม่ได้ มันจะเป็นความกตัญญูไว้ สิ่งทีกกตัญญูในความเป็นไปเห็นใหม่ ทั้งๆ ที่ว่าเรา มีอริยภูมิ ๒ ชั้น หนุนขึ้นมาเน

ขณะที่ประพจน์ปฏิบัติเนี่ย มันยังต้องต่อสู้กันขนาดนี้เลย เนี่ยปัญญาอันละเอียดอย่างนี้ มันเกิดขึ้นมา มันจะพรางตัวมันนะ เนี่ย สงครามธาตุ สงครามขั้น การต่อสู้กันเนี่ย ความสะท้อนกันในตัวใจ มันจะรุนแรงมหาศาล ความสงครามที่มันเกิดขึ้นที่มันต่อสู้ทำลายกัน ระหว่างธรรมกับกิเลส ในเมื่อเป็นปัญญาขึ้นมาจะเป็นสภาวะธรรม เห็นใหม่ ในเมื่อเป็นรากกำเนิดของพุทธะ ธรรมเกิด กองทัพธรรมเคลื่อนขึ้นไป แล้วทำลายในตัวใจ เห็นใหม่ เนี่ย ถ้าเป็นรากกิเลสเห็นใหม่ เป็นรากกำเนิดของกิเลส กิเลสมันเกิดขึ้นมาเนี่ย มันจะสร้างสภาวะบิดเบือนเห็นใหม่ ให้เมล็ดพันธุ์นี้บิดเบี้ยวไปเห็นใหม่ แล้วมันยังเกิดได้ สิ่งที่เกิดได้เพราะอำนาจของกิเลสมันสภาวะปล่อยวางอย่างนั้น มันปล่อยวางตามกิเลสใจ เราถึงต้องซ้ำแล้วซ้ำเล่า พิสูจน์กันในตัวใจ สิ่งทีพิสูจน์กันในตัวใจ เพราะอะไร เพราะถ้ามันเป็นสิ่งที่เป็นปัจจัยตั้งเห็นใหม่ การทำลายกิเลสนี้จะเป็นปัจจัยตั้งกับใจทุกๆ ดวง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พยากรณ์เรื่อง ของผู้ที่ประพจน์ปฏิบัติ ตามความเป็นจริงอันนั้น แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทางให้เราก้าวเดินขึ้นมาเนี่ย ความปัญญาของเราจะเกิดขึ้นมาจากหัวใจที่ได้ฝึกฝน ได้ค้นคว้าได้พยายามประกอบขึ้นมาให้เป็นความดีริชอบ ความเพียรชอบ งานชอบ ความเพียรพยายามๆ ก็เป็นความเพียรชำระกิเลสอย่างหยาบๆ ความเพียรอย่างละเอียดเห็นใหม่ กิเลสอย่างละเอียด ปัญญาอย่างละเอียด ถ้ามันสมดุลกันอย่างละเอียดเห็นใหม่ เนี่ย มันจะทำลายสิ่งนี้ สิ่งนี้ สิ่งทีในตัวใจ สิ่งนี้ คืออะไร คือสิ่งที่ว่าเชื้อไขใจ สิ่งทีเป็นเชื้อไขใจของเมล็ดพันธุ์พีชนั้น ถ้าทำลายเชื้อไขเมล็ดพันธุ์พีชนั้น มันจะเกิดการสะท้อนหัวใจนั้นมาก อสุกะจะกลืนตัวเข้ามา แล้วทำลายใจดวงนั้นออกไปเห็นใหม่

สิ่งที่ทำให้เมล็ดพันธุ์พืชทำลายออกทั้งหมดเลย เนี่ย สิ่งนี้มันถึงปล่อยวางเข้ามา แล้วเราก็พิจารณาเข้าไป ฝึกซ้อมสิ่งต่างๆ เข้าไป เพราะอนาคา ๕ ชั้น มันจะละเอียด เข้าไปเป็นชั้นเข้าไป เศษส่วนของเชื้อไขของความมีชีวิตนั้น ต้องใช้มหาปัญญาอันนี้ ไคร่ครวญเข้าไปสภาวะแบบนี้ มหาปัญญานี้ไคร่ครวญเข้าไป เนี่ย กุกกุกจะ สิ่งที่เป็น สังโยชน์เบื้องบนเห็นไหม รูปราคะ อรูปราคะ มานะ กุกกุกจะ อวิชชา สิ่งที่เป็นกุกกุกจะ สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่นี้ สิ่งที่เกิดขึ้นใหม่นี้ เป็นกุกกุกจะ เป็นสังโยชน์ตัวหนึ่ง มันเคลื่อนไหว เข้าไป มันปล่อย ปล่อยวางๆ เข้าไป จนจิตนี้ว่างหมดเลยเห็นไหม เนี่ย เมล็ดพันธุ์พืช สิ่งนี้มันหมดไป เชื้อไขเมล็ดพันธุ์พืชไป แต่เมล็ดพันธุ์พืชเฉยๆ ว่าง เนี่ย พอของจิต จิตดวงนี้ มันปล่อยวางสิ่งต่างๆ เข้ามา

ความที่ปล่อยวางเข้ามา เพราะปล่อยวางขั้นเห็นไหม ปล่อยวางกาย ปล่อยวางสิ่งต่างๆ เข้ามาจนถึงสภาวะของจิต เนี่ยถ้าเข้าไปพิจารณา เจโตวิมุตติ เข้าไปค้นคว้านะ ค้นคว้า ถ้าเข้าไปถึงรากเหง้าของพุทธะ สิ่งที่เป็นรากเหง้าของพุทธะ ก็ต้องทำลายตัว พุทธะนั้น เห็นไหม เนี่ย ถ้าเราฆ่าแม่ ลูกของมันเราจะควบคุมได้ ถ้าเราไม่ฆ่าแม่นะ แม่ นี้จะต้องให้ลูกให้ลูกออกหาเหยื่อ หาสิ่งต่างๆ มาตลอด หาเหยื่อไป หาสิ่งนี้มาช่วยเหลือแม่ มาป้องกันแม่เห็นไหม นี่ก็เหมือนกันจิตตัวนี้ว่าง ว่างขนาดไหนก็แล้วแต่เมล็ดพันธุ์ที่มัน จะไม่เกิดอีกต่างๆ เมล็ดพันธุ์ที่เขาปล่อยวาง เชื้อไขไม่มีแล้ว แต่มันก็ยังทรงรูปของมันอยู่ ว่าง สิ่งที่ยังทรงรูปคือเมล็ดพันธุ์ที่ไม่มีเชื้อ สิ่งที่ไม่มีความเห็นใหม่ ถ้าเป็นทางเมล็ดพันธุ์เนี่ย เวลามันตายไปเนี่ย มันจะต้องตายไป ตายไปมันก็สิ้นสุด พืชพันธุ์นั้นต้องสูญไปเพราะ มันตาย มันจะเกิดอีกไม่ได้ นั่นมันเป็นวัตถุไป แต่หัวใจมันมีชีวิต อวิชชา ปัจจยา สังขาร อยู่ที่ยึดปฏิสนธิ จิตปฏิสนธิจิตนี้เห็นไหม ปฏิสนธิไม่ใช่วิญญาณจากอายตนะ วิญญาณ จากขันธ วิญญาณจากการกระทบ

สิ่งที่เป็วิญญาณจากการกระทบ เราทำลายเข้ามาทั้งหมด กายนอกกายใน กายใน กาย ทำลายออกทั้งหมดแล้ว นี่คือการของจิต คือกายของจิตใจ จิตกับกายจิตนี้เป็นกายอัน ละเอียดนี้ ถ้าเราจับตัวนี้ได้ เราจะเห็นสิ่งที่ปล่อยวางเขาเข้ามา สิ่งทีปล่อยวางเมล็ดพันธุ์ ต่างๆ สิ่งที่มีชีวิตปล่อยวางเข้ามา เห็นไหม เนี่ย รากเหง้าของพุทธะ องค์สมเด็จสัมมาสัม พุทธเจ้าย้อนกลับมาอาสวักขณญาณ ทำลายตัวพุทธะนี้ทั้งหมดเลย แล้ววางศาสนานี้ไว้ เห็นไหม เนี่ย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เนีย วางธรรมให้เราก้าวเดินตามเข้ามา ถ้าเราก้าวเดินเข้าไปถึงจุดนี้ได้ นะ แล้วเราเข้าไปเนีย เห็นตอของจิต มันต้องการความละเอียดอ่อน เป็นความสว่าง เป็นความโปร่งใส จะเป็นความว่างขนาดไหนก็แล้วแต่ มันจะว่างมาก เราจะต้องเข้าไปจับตรงนี้ได้ เห็นไหม จากมหาสติ มหาปัญญา เป็นปัญญา ร้อยเปอร์เซ็นต์ เป็นปัญญาอัตโนมัติะ มันเป็นปัญญาญาณไง สิ่งที่เป็นปัญญา มันถึงจะไม่ใช่อุทธัจจะ สิ่งที่อยู่ธัจจะคือการกระเพื่อมของใจ ใจแม้แต่กระเพื่อมนิดเดียวเห็นไหม เนียปัญญา อย่าง มหาสติ มหาปัญญา เป็นปัญญาอย่างละเอียดมาก

แต่มันก็ยังไม่ใช่ละเอียดเท่ากับปัญญาญาณนะ ปัญญาญาณเนี่ยมันจะละเอียดอ่อนมาก เข้าไปจับตอของจิตได้ ถ้าเข้าไปจับตอของจิตได้เนี่ย แล้วพยายามเคลื่อนตัวเข้าไป เห็นไหม เนียกลืนตัวเองเข้ามา ทำลายสิ่งนี้เห็นไหม แม้แต่ตัวพุทธะก็ต้องทำลาย เจอแม่ต้องฆ่าแม่ก่อน แล้วเราจะควบคุมลูกได้ง่าย ถ้าแม่เขาอยู่เห็นไหม สิ่งนี้ถ้าเขารวมไฟรพลงขึ้นมา เขาก็สร้างกองทัพขึ้นมาใหม่ได้ แต่ในเมื่อเราทำลายไฟรพลงของเขาเข้ามาทั้งหมด มันจะหดสั้นเข้ามา เนียความหดสั้นเข้ามาจนถึง อวิชชา ปัจจยา สังขาร เนียสิ่งนี้ละเอียดอ่อนในหัวใจมาก รากกำเนิดของพุทธะเกิดจากตรงนี้ รากกำเนิดของมารก็เกิดจากตรงนี้ นี่ก็คือตัวพญามารไง

เนียในเมื่อเราพิจารณาย้อนกลับเข้ามา จนถึงพญามารถึงจับตัวอวิชชา ปัจจยา สังขาร ได้ แล้วคว่ำสิ่งนี้นะ ทำลายสิ่งนี้ไง เนียสิ่งต่างๆ เราต้องปล่อยวางเขาเข้ามาเนีย มีผู้รับรู้ มีหัวใจเนีย ปล่อยวางเขาเข้ามาทั้งหมดเลย แล้วไปติดอยู่ว่า เราปล่อยวางเรารู้เนีย ตรงนี้ติด ติดทั้งหมด ถ้าเราทำลายทั้งหมดนะ ไม่มีใครปล่อยวาง ไม่มีใครไม่รู้ ตัวที่ปล่อยวางตัวที่ทำลายทั้งหมด สิ่งที่มีอยู่ต้องทำลายทั้งนั้น ภาวสวะคือ ความเป็นภพ เป็นที่อยู่เฉยๆ เนีย เป็นสิ่งยึดภพอันละเอียดในหัวใจเนีย ทำลายภพชาติ ทำลายตรงนี้ไง เนีย ในพุทธศาสนาของเราไม่ใช่อ่อนวอนพระเจ้าให้ช่วยเหลือเรา เราสามารถทำลายถึงเราเนีย ลื่นจากกิเลสได้ ถ้าเราลื่นกิเลสเห็นไหม ทำลายตัวพุทธะ ทำลายสิ่งต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานเป็นผู้รู้เฉยๆ เนีย ทำลายทั้งหมดเลย เห็นไหม ความสะอาด ความบริสุทธิ์เสมอกันทั้งหมด สิ่งที่เสมอกันทั้งหมดเห็นไหม

ในพุทธศาสนาถึงสอนให้ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา ให้ทำลายอวิชชาจากใจของเธอเท่านั้น ถ้าพวกเธอทำลายอวิชชาจากใจของเธอแล้ว ความสะอาด ความบริสุทธิ์เสมอกัน ในศาสนาพุทธนี้ ถึงเป็นศาสนาที่เป็นอิสรภาพมาก ภราดรภาพ ความเสมอกัน

สุดส่วนเห็นใหม่ เป็นศาสนาที่ว่าประเสริฐที่สุด ประเสริฐเพราะว่าไม่มีผู้ที่เป็นหัวหน้า ผู้ที่เป็นลูกน้อง ผู้ที่ว่าเดินตาม เหมือนกันทั้งหมด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า กับสาวก สาวกะ ความสะอาดเสมอกันโดยธรรมอันนี้เหมือนกัน เอโกธัมโม ธรรมอันเอกในหัวใจนั้นใจ เนี่ย รากเหง้าของมัน ต้องขุดค้นเข้าไปหารากเหง้าของมัน แล้วก็ทำลาย ทำลายรากเหง้าของมัน

ปัญญานี้เป็นปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นจากใจดวงนี้ ใจดวงนี้ถึงสำคัญ ถึงประเสริฐที่สุด เห็นใหม่ สิ่งต่างๆ ในศาสนา สภาพะวัตุนั้น เป็นสิ่งที่เครื่องแสดงออกถึงชาวพุทธที่มีความละเอียดมีความนุ่มนวล สร้างสิ่งที่เป็นศีลธรรม ศิลปะต่างๆ ออกมา แต่ในหัวใจเห็นใหม่ ในหัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตรัสรู้โคณฑันโพธิ์ อยู่ในป่าในเขา เห็นใหม่ มันถึงว่ารากเหง้าของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ ต้องอาศัยความสัจ ความสงบ ความต่างๆ เห็นใหม่ สิ่งที่ต้องแก้ การงาน สถานที่ สถานที่โลกเขาไม่ต้องการ โลกนี้เขาต้องการอยู่ในชุมชน อยู่ในที่เขาพึ่งพาอาศัยกัน เป็นสัตว์สังคมเห็นใหม่ เราต้องปรี่ออก เหมือนหน่อแรดไฟ หน่อแรดเพื่อออก ออกไปเพื่อจะค้นคว้า รากเหง้าของศาสนา รากเหง้าของพุทธะเนี่ย ทั้งหัวใจก็เป็น รากเหง้าของพุทธะด้วย ทั้งการประพฤติปฏิบัติเข้าป่าเข้าเขาก็คือเป็นรากเหง้าของพุทธะด้วย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประทานไว้ให้อุปมาขยั้วขเห็นใหม่ เนี่ย รุกขมูลเสนาสนัง รุกขมูลเพื่อ ค้นคว้าหาใจ อยู่ในที่ชุมชน อยู่ในคลุกคลีกัน มันจะไม่ค้นคว่ำลงไปมารากของพุทธะนี้ได้

ถ้ารากกำเนิดของพุทธะ จะค้นคว้าได้ต้องกำหนดพุทธโรอย่างเดียว ต้องทำปัญญาอบรมสมาธิอย่างเดียว ต้องมีสมาธิ ต้องลงถึงรากของพุทธะแล้วจะทำลายพุทธะได้ ถ้าไม่ลงถึงรากของพุทธะ จะเป็นเรื่องของสามัญสำนึก จะเป็นเรื่องของจินตตามยปัญญา จะไม่เคยเห็นภาวนามยปัญญา แม้แต่เล็กน้อยเลย จะเห็นแต่เป็นการจินตนาการ เป็นจินตตามยปัญญา เป็นการคัดแปลงดันไม้บนพื้นดิน เป็นการทาบกิ่ง เป็นการตัดดอกไม่สามารถทำลายเมล็ดพันธุ์อันนั้นได้ เราเป็นชาวพุทธ เรามีครูบาอาจารย์ เราเข้ามาถึงสิ่งนี้ เราจะต้องทำลายของเราได้ ถ้าเราทำลายของเราได้เห็นใหม่ รากกำเนิดของพุทธะ เอวัง

